

Slimnīcu darbība un sociālā aprūpe ar izmitināšanu

(mācību palīgmateriāls)

Mācību palīgmateriāls ir vērsts uz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu un darba vides sakārtošanu atbilstoši darba aizsardzības un darba tiesību prasībām. Dotajā palīgmateriālā ir ietverta informācija par:

1. Nozarē notikušo nelaimes gadījumu darbā un arodslimību statistiskie dati;
2. Nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, to galvenie cēloņi;
3. Praktiski piemēri par nozares uzņēmumos notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtību un specifiku;
4. Nozarē izmantotās tehnoloģijas, specifiskie darbi, t.sk. izmantojamās bīstamās iekārtas un darba aprīkojums, drošības prasības aprīkojumam;
5. Darba aizsardzības sistēmas organizācija nozares uzņēmumā;
6. Darba vides riski nozarē, to samazināšanas un novēršanas organizatoriskie un tehniskie pasākumi;
7. Darba vides risku novērtēšana nozarē. Darba aizsardzības pasākuma plāna izstrāde, darba vides laboratoriskie mērījumi nozarē un nepieciešamo darba vides faktoru laboratorisko mērījumu noteikšanas metodika;
8. Individuālie aizsardzības līdzekļi nozarē, to veidi un raksturlielumi, izvēle, lietošana, uzglabāšana un pārbaude;
9. Drošības zīmes un to lietošana;
10. Obligātās veselības pārbaudes un to organizēšanas kārtība, kaitīgo darba vides faktoru noteikšana;
11. Apmācības prasības nozarē;
12. Specifiskās ugunsdrošības prasības un praktiskie piemēri;
13. Rīcība ārkārtas situācijā un tās organizēšana nozarē.

Teorijas noslēgumā ir iespēja novērtēt darba aizsardzības situāciju un iespējamos riskus konkrētajā nozarē ar praktiskiem darba uzdevumiem un testiem, kā arī informatīvi plakāti saistošajā nozarē.

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

RISKI UN TO NOVĒRŠANA

SLIMNĪCU DARBĪBA

SOCIĀLĀ APRŪPE
AR IZMITINĀŠANU

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

SLIMNĪCU DARBĪBAS UN SOCIĀLĀS APRŪPES AR IZMITINĀŠANU NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKI, TO NOVĒRŠANAS UN SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums"
- 20.06.2001. likums "Darba likums"
- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 10.08.2010. MK not. Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"
- 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"
- 10.03.2009. MK not. Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"
- 20.08.2002. MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"
- 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"
- 28.05.2002. MK not. Nr. 206 "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību"
- 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"
- 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagus"
- 03.09.2002. MK not. Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"
- 06.11.2006. MK not. Nr. 908 "Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 25.08.2009. MK not. Nr. 950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 14.08.2012. MK not. Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
- 03.08.2010. MK not. Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu"

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"
- 29.09.2008. MK not. Nr. 803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"
- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"
- 10.06.2003. MK not. Nr. 300 "Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē"
- 17.09.2002. MK not. Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība"
- 21.05.2002. MK not. Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 343 "Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju"
- 13.10.2015. MK not. Nr. 584 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret elektromagnētiskā lauka radīto risku darba vidē"
- 30.06.2009. MK Not. Nr.731 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret mākslīgā optiskā starojuma radīto risku darba vidē"
- 02.06.2015. MK 279 «Ceļu satiksmes noteikumi»
- 20.01.2009. MK not.Nr. 60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām"
- 09.04.2002. MK not.Nr.149 "Noteikumi par aizsardzību pret jonizējošo starojumu"
- 27.12.2001. MK not.Nr.538 "Noteikumi par medicīniskām kontraindikācijām darbam ar jonizējošā starojuma avotiem"
- 28.11.2017. MK not.Nr.689 "Medicīnisko ierīču reģistrācijas, atbilstības novērtēšanas, izplatīšanas, ekspluatācijas un tehniskās uzraudzības kārtība"

DARBA VIDES RISKS

Darba vides risks – varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.

Darba vides risku novērtēšana ir process, kura ietvaros regulāri pārbauda darba vietas, nosaka tajās riska faktorus, izlemj, kādi riska faktori rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, izvērtē riska iestāšanās varbūtību, tā iespējamo seku smaguma pakāpi un riska līmeni.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 20.06.2001. «Darba aizsardzības likums»

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANĀ VAR PIEDALĪTIES:

- Darba devējs
- **Darba aizsardzības vecākais speciālists**
- Darba devēja piesaistīts speciālists
- **Kompetenta institūcija**
- Uzticības persona/nodarbināto pārstāvis
- Nodarbinātais

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

1.

Darba aizsardzības sistēmas audits, kurā novērtē esošo sistēmu un nosaka faktorus, kuriem veicama novērtēšana, kā arī nosaka, kādi darba vides riska faktoru mērījumi jāveic. (Svarīgas riska novērtēšanas sastāvdaļa ir darba vietu apsekošana)

2.

Darba vides risku novērtēšana

3.

Darba vides risku mazināšana vai novēršana

4.

Darba vides risku pārraudzība/uzraudzība

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

Nem vērā:

- riska iestāšanās varbūtību un riska seku smaguma pakāpi
- esošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamo darbu uzņēmumā
- vai darba vietā uzturas arī citi cilvēki
- darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības
- darba vietās, kurās ir nemainīgi darba apstākļi – specifiskos un ierastos darba apstākļus
- darba vietās, kurās ir mainīgi darba apstākļi – arī paredzētās darba apstākļu izmaiņas

PAPILDUS DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

- Uzsākot citu darbības veidu
- Būtiskas pārmaiņas darba vidē
- Darba vides apstākļu pasliktināšanās
- Konstatēti veselības traucējumi
- Nelaiemes gadījums darbā

DARBA VIDES RISKI FAKTORU NOVĒRTĒŠANAS METODES

- Aptaujas anketas
- Pārrunas
- Nelaiemes gadījumu rašanās iespējamības un seku smaguma prognozes
- Kvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Puskvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Kvalitatīvās novērtēšanas metodes

Novērtējot katru no riska faktoriem, jāizvēlas tam piemērota un atbilstoša novērtēšanas metode.

GALVENIE NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKA FAKTORI

- Fizikālie faktori
- Ergonomiskie/fiziskie faktori
- Ķīmiskie faktori
- Putekļi
- Bioloģiskie faktori
- Psihosociālie faktori
- Mehāniskie/traumatisma faktori
- Elektrodrošība, ugunsdrošība un sprādzienbīstamība

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 02.10.2007. MK not. Nr. 660 «Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība» 1.pielikums

FIZIKĀLIE FAKTORI

! Riski

Troksnis (kopumā zems paaugstināta trokšņa līmenis - rentgena, kodolmagnētiskās rezonanses aparāti, neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā iesaistītajam personālam)

Visa ķermeņa vibrācija un rokas/plaukstu vibrācija (kopumā zems vibrācijas līmenis – fizikālajā medicīnā, zemūdens masāžās; augstāks vibrācijas risks nodarbinātajiem, kuri pārvietojās ar neatliekamās medicīnas palīdzības transportu)

Ultraskaņa (izmantojot ultraskaņas ierīces, ilgstoša laika periodā, risku paaugstina piespiedu pozas)

✓ Novēršana/Samazināšana

- Iekārtu ražotāju instrukciju ievērošana
- IAL dzirdes aizsardzībai
- Darbu veikšana no trokšņa izolētā telpā
- Regulāras iekārtu un instrumentu apkopes un remonts
- Amortizējošu elementu izmantošana
- Savlaicīga ierīču pārbaude un atbilstoša lietošana

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Nepietiekošs apgaismojums (gaitenā, kāpņu telpās, darbā uz braucamās ceļa daļas – neatliekamās medicīnas speciālistiem)

Nepiemērots mikroklimats (piemēram, pazemināta/paaugstināta temperatūra, temperatūra atkarībā no specifisku izmeklēšanas iekārtu noteiktajām prasībām, ventilācijas sistēmu trūkums, to nefunkcionēšana)

Novēršana/Samazināšana

- Apgaismojuma uzlabošana atbilstoši veicamajam uzdevumam
- Vispārējā un / vai lokālā apgaismojuma lietošana
- Regulāra gaismas ķermeņu tīrīšana
- Spuldžu savlaicīga nomaiņa
- Mikroklimata nodrošināšana atbilstoši MK not 359
- Piemērots apģērbs un apavi
- Šķidruma uzņemšana
- Gaisa ventilācijas iekārtas un kondicionēšanas iekārtas (ierīkošana, uzturēšana)

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Starojums:

Jonizējošais

(piem., vēža ārstēšanai un slimību diagnostikai - rentgenaparāti, dažādas modifikācijas betatroni)

Nejonizējošais

ultravioletais (piem., veicot fizioterapijas, fototerapijas procedūras, dezinfekciju)

infrasarkanais starojums (piem., veicot darbu ar apsildes ierīcēm, autoklāviem, sterilizatoriem, apkures katlu karstām virsmām)
lāzerstarojums (piem., ādas, acs, iekšējo orgānu ķirurģijā, diagnostikas manipulācijas)

Novēršana/Samazināšana

- Reģistrētu un darba kartībā esošu iekārtu lietošana
- Atbilstoši iekārtota darba telpa –starojuma avota norobežošana, nodarbināto personīgā aizsardzība
- Atbilstošu IAL lietošana
- Regulāra obligātā veselības pārbaude
- Individuālā dozimetrija
- Individuālo vai stacionāro dozimetru lietošana
- Darba aizsardzības pasākumu ievērošana
- Reģistrētu un darba kartībā esošu iekārtu lietošana
- Atbilstošu IAL lietošana (speciālās brilles ar sānu malām, sejas aizsegi, aizsargapģērbs)
- Atbilstoši iekārtota darba telpa, nejaušas iekļūšanas telpā novēršana, darba virsma, kura neatstaro lāzerstarojumu
- Drošības zīmju pielietošana
- Atbilstošs apgaismojums
- Regulāra obligātā veselības pārbaude
- Darba aizsardzības pasākumu ievērošana

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Smags darbs

(pacientu pārcelšanu, pārvietošanu no nestuvēm uz gultu, gan izcelšanu no gultas uz riteņkrēslu utml., grūti satverams, nestabils smagums)

Darbs piespiedu pozā

(ilgstošs darbs stāvus operācijas laikā, sēdus pozā, kombinācijā ar noliekšanos, piem., veicot diagnostiskas manipulācijas, dežūru posteņos, darbs stāvus, tupus, stiepjoties)

Darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu sasprindzinājumu un biežām atkārtotām roku kustībām

(vienveidīgas kustības, piemēram, veicot fizikālās medicīnas procedūras, masāžu, darbs ar datoru un tā aprīkojumu, liels injekciju veikšanas skaits)

Novēršana/Samazināšana

- Apmācība pareizā smagumu celšanā un pārvietošanā un apmācība pareizu darba metožu pielietošanā
- Regulāras atpūtas pauzes
- Atslodzes vingrinājumu organizēšana
- Atbilstošu darba palīgīdzekļu nodrošināšana, pielietošana, apmācības par to lietošanu
- Mehanizētu aprīkojuma pielietošana smagumu pārvietošanā
- Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku fizioloģiskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)
- Obligātās veselības pārbaudes
- IAL (piem., ilgstošam darbam paredzētu piemērotu apavu vai slodzi samazinošu paklāju) pielietošana
- Organizatoriski pasākumi - pacientu plūsmu kontrolēšana, slodzes dozēšana, pārvietojamā aprīkojuma aprīkošana ar riteņiem

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Neatbilstošs darba vietas iekārtojums
(piemēram, darba galda virsma nav
piemērotā augstumā)

Redzes sasprindzinājums (darbos ar
mikroskopu, mikroķirurģijā)

Darbs ar datoru (paaugstināts redzes
sasprindzinājums attēlojošā diagnostikā)

Novēršana/Samazināšana

- Ergonomisks darba vietas iekārtojums - optimāls priekšmetu aizsniegšanas attālums, atbilstošs darba virsmas augstums
- Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku antropometriskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)
- Piemērots apgaismojums
- Obligātās veselības pārbaudes
- Piemērots apgaismojums
- Ergonomisks darba vietas iekārtojums un aprīkojuma izmantošana

KĪMISKIE FAKTORI

Riski

Dezinfekcijas līdzekļi

(formaldehīds, glioksāls, dihromāti, amonjaks, spirts, hlors)

Gāzes

Anestēzijas gāzes - forāns jeb izoflurāns, halotāns; ozons, slāpekļa oksīds

Medikamenti, laboratoriju reaģenti

ultrasonogrāfijas gēli; hloramfenikols un fenacetīns (kancerogēnas vielas, pielieto piem., ķīmijterapijā)

Polimēri (latekss, aktīlāti, aizsargcimdi, medicīniskie instrumenti)

Novēršana/Samazināšana

- Lokālas nosūces ventilācijas vai īpašu neitralizējošu filtru ierīkošana (piemēram, pie anestēzijas iekārtām, u. c.); Kabīņu ierīkošana ar aprīkotu ar nosūces ventilācijas sistēmām inhalācijām procedūrām, aerosolu izmantošanai (piem., plašu apdegumu gadījumā)
- Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar mazāk bīstamām
- Pienācīga uzglabāšana un lietošana
- Tehnoloģiskie pasākumi drošai ķīmisko vielu lietošanai (piemēram, atbilstoša darba aprīkojuma nodrošināšana)
- Organizatoriskie pasākumi (piemēram, DDL nodrošināšana darba vietās un darbinieku iepazīstināšana ar tām, darbinieku apmācība ķīmisko vielu un maisījumu atbilstošā lietošanā un glabāšanā, ķīmisko vielu marķēšana, par no tām izrietošajām briesmām)
- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS ĶĪMISKĀM VIELĀM

- Aizliegts jaukt ķīmiskos līdzekļus un to iepakojumus ar sadzīves atkritumiem
- Bīstamo ķīmisko vielu iepakojumi ir jāattīra, pirms izmest (ja to nav iespējams izdarīt, tad šie atkritumi jānogādā uz savākšanas punktu)
- Aizliegts izliet bīstamās ķīmiskās vielas sadzīves notekūdeņu kanalizācijā
- Ķīmiskās vielas drīkst utilizēt tikai saskaņā ar drošības datu lapas 13. iedaļu

KĪMISKO VIELU MARĶĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

Saistošās regulas:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1907/2006 - REACH (ķīmisko vielu reģistrācija, novērtēšana, atļauju sistēma un ierobežojumi) (pieņemta 18.12.2006.)
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1272/2008 – par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (CLP regula) (pieņemta 16.12.2008.)

KĪMISKO VIELU MARKĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

- Kīmisko vielu vai maisījumu ražotājam vai importētājam jānodrošina bīstamo kīmisko vielu vai maisījumu iepakojuma izturība un drošums
- Kīmisko vielu vai maisījumu ražotājs, importētājs vai izplatītājs nodrošina, lai valstī tālākai izplatīšanai paredzētais bīstamo kīmisko vielu vai maisījumu iepakojums būtu marķēts latviešu valodā
- Ražotāja, importētāja vai izplatītāja pienākums ir bīstamās kīmiskās vielas iepakojumu apzīmēt tās bīstamību raksturojošām zīmēm (piktogrammām) (*norādītas prezentācijā par drošības zīmēm*), papildinot tās ar tā saucamajām H (bīstamības apzīmējums) un P (drošības un drošas uzglabāšanas prasību apzīmējums) frāzēm
- Kīmiskās vielas un maisījumus marķē un iepako saskaņā ar regulu 1272/2008

KĪMISKO VIELU MARKĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

Iepakojot un uzglabājot ķīmiskās vielas un ķīmiskos produktus, ievēro šādus ķīmiskās savietojamības principus:

- Skābēm un bāzēm jābūt novietotām atsevišķi
- Visiem ķīmiskiem produktiem, kuri satur spēcīgus oksidētājus, jābūt novietotiem atsevišķi no ķīmiskajiem produktiem, kuri satur viegli uzliesmojošas vielas
- Ķīmiskās vielas, kuru reakcijās var veidoties toksiski savienojumi, jāuzglabā atsevišķi
- Citi savietojamības principi

BĪSTAMO ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS

1. Bīstamie atkritumi

- asi priekšmeti (piem., adatas, šļirces, skalpeļi, saplēsts medicīniskais aprīkojums no stikla)
- infekciozi atkritumi (atkritumi, kas satur saturēt mikrobus, vīrusus, parazītus, sēnītes, piem., mikrobioloģiskie atkritumi, atkritumi, kas satur asinis vai citus ķermeņa šķidrumus)
- anatomiski atkritumi (piem., cilvēka ķermeņa daļas, orgāni vai šķidrumi, atkritumi, kas rodas dzemdību vai aborta laikā, – placenta, nabas saite, auglis)
- citotoksisku un citostatisku medikamentu atkritumi
- nekvalitatīvas vai nederīgas zāles, kuras netiek atdotas atpakaļ piegādātājiem
- bīstamas ķīmiskās vielas saturoši atkritumi (piem., laboratorijas reaģenti, fotorūpniecības procesu atkritumi, nederīgi vai nevajadzīgi dezinfekcijas līdzekļi, atkritumi, kas satur smagos metālus, – salauzti termometri, asinsspiediena mērīšanas aparāti)

2. Radioaktīvi atkritumi, kas rodas radiodiagnostisko un radioterapeitisko procedūru rezultātā, pacientu bioloģiskie izdalījumi, kuriem veiktas radiodiagnostiskās un radioterapeitiskās procedūras, radioaktīvi piesārņoti priekšmeti un materiāli (piemēram, tamponi, pārsienamie materiāli), citi priekšmeti un materiāli, kas nonākuši tiešā saskarē ar pacientiem)

BĪSTAMO ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS

- Bīstamos atkritumus aizliegts jaukt ar sadzīves vai ražošanas atkritumiem, aizliegts sajaukt bīstamos atkritumus
- Jāslēdz līgums ar bīstamo atkritumu apsaimniekotāju
- Bīstamos atkritumus vāc un šķiro speciāli bīstamo atkritumu vākšanai paredzētā atbilstoša izmēra iepakojumā (vienreiz lietojamā maisā, vienreiz vai atkārtoti izmantojamā tvertnē, kastē vai konteinerā), kurš ir ūdensnecaurļaidīgs, viegls un droši aiztaisāms un marķēts atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtību
- Bīstamo atkritumu vākšanai paredzēto maisu, konteineru (asajiem priekšmetiem) aizpilda līdz divām trešdaļām no maisa / konteineru tilpuma
- Ja tiek izmantota vairākkārt izmantojama tvertne, kaste vai konteiners, jānodrošina minētā iepakojuma dezinfekcija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.10.2010. Atkritumu apsaimniekošanas likums, 22.05.2012. MK not. Nr. 353 «Ārstniecības iestādēs radušos atkritumu apsaimniekošanas prasības»

BĪSTAMO ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS

- Asu priekšmetu vākšanai izmanto stingru, neplīstošu, necaurduramu, ūdensnecaurļaidīgu konteineru, aizliegts vākt viegli caurduramā vai saplēšamā tvertnē (piemēram, kartona kastē, maisā, stikla traukā), aizliegts no izlietotas šļirces ar rokām noņemt vai nolauzt adatu vai locīt adatu. Izlietotas šļirces adatu no šļirces drīkst atdalīt tikai tad, ja šļirces konstrukcija pieļauj vai paredz adatas atdalīšanu, vai tad, ja iestādē ir pieejama speciāla ierīce adatas atdalīšanai. Aizliegts uz izlietoto šļirču adatām novietot uzgaļus, izņemot gadījumu, ja uzgaļa nenovietošana uz izlietotās šļirces adatas var radīt draudus cilvēka dzīvībai un veselībai, kā arī videi
- Anatomiskus atkritumus vāc izturīgā, ūdensnecaurļaidīgā iepakojumā un nodrošina to nogādāšanu centrālajā atkritumu vākšanas telpā vai patoloģijas nodaļā ar Morgu vai telpām mirušo uzglabāšanai
- Anatomiskos atkritumus nodod kremācijai vai veic to priekšapstrādi ar ķīmiskām metodēm (piemēram, ar audu sadalīšanas iekārtu), vai nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam
- Atkritumi, kas satur citotoksiskās un citostatiskās zāles, nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.10.2010. Atkritumu apsaimniekošanas likums, 22.05.2012. MK not. Nr. 353 «Ārstniecības iestādēs radušos atkritumu apsaimniekošanas prasības»

BĪSTAMO ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS

- Infekciozos atkritumus, kuri nav asi priekšmeti vai asu priekšmetu atkritumi, ievieto izturīgā, ūdensnecaurļaidīgā atšķirīgas krāsas maisā (pēc iespējas izmantojot maisu dzeltenā, sarkanā vai oranžā krāsā)
- Infekciozus asus priekšmetus vai šķidrums infekciozus atkritumus ievieto ūdensnecaurļaidīgā konteinerā vai tvertnē, nodrošinot, ka atkritumi nevar izlīst vai izkrist
- Infekciozus atkritumus (izņemot asus priekšmetus vai to atkritumus) pēc to savākšanas un iepakojšanas nogādā centrālajā atkritumu vākšanas telpā vai uz atkritumu priekšapstrādes iekārtu vai ievieto transportēšanai paredzētos konteineros
 - Ja tiek veikta infekciozo atkritumu priekšapstrādi, iegūtos atkritumus, apsaimnieko kā sadzīves atkritumus
 - Ja netiek veikta infekciozo atkritumu priekšapstrādi, nodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam
- Biopsijas audu, zobu un nelielu audu materiālu atkritumus zobārstniecības kabinetos līdz to nodošanai atkritumu apsaimniekotājam uzglabā cieši noslēgtos plastmasas traukos ar ūdensnecaurļaidīgu noslēgumu dezinficējošā šķīdumā (piemēram, 10 % formalīna šķīdumā vai 2,5 % nātrija hipohlorīda šķīdumā)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.10.2010. Atkritumu apsaimniekošanas likums, 22.05.2012. MK not. Nr. 353 «Ārstniecības iestādēs radušos atkritumu apsaimniekošanas prasības»

PUTEKĻI

Riski

Organiskas izcelsmes putekļi

(piemēram, polimēru, kokvilnas, abrazīvie putekļi - gatavojot zobu, veicot uzkopšanas darbus)

Novēršana/Samazināšana

- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība
- Regulāra darba telpu uzkopšana (nepieļaujot citu darbinieku atrašanos blakus, kad tiek veikta iekārtu tīrīšana)
- Kolektīvie pasākumi putekļu riska samazināšanai un novēršanai (piemēram, lokālas atsūces ventilācijas ierīkošana, optimāla relatīvā gaisa mitruma uzturēšana)
- Saskares laika ar putekļiem ierobežošana

BIOLOĢISKIE FAKTORI

Riski

Baktērijas, piem., ieelpojot to no inficētiem pacientiem;

Vīrusi, infekcijas (darbos, kur ir saskare ar organisma šķidrumiem – asinis, plazma, siekalas, urīns u.c. ķermeņa šķidrumi; saskare ar inficētiem pārsiešanas materiāliem, veļu vai medicīnas ierīcēm)

Sēnes (Candida albicans, Microsporum, Trichophyton – darbos, kur ir saskarsme ar inficētiem pacientiem, to lietotiem priekšmetiem)

Novēršana/Samazināšana

- Informēšana par iespējamajiem bioloģiskiem riskiem un veselības traucējumiem
- Pareiza un droša darba paņēmieni lietošana
- Personīgās higiēnas ievērošana
- Atbilstoši individuālie aizsardzības līdzekļi
- Dezinfekcijas un uzkopšanas darbu veikšana
- Droša medicīnisko atkritumu savākšanas sistēmas noteikšana un ieviešana
- Vakcinācija
- Pilnīga apdraudējuma izslēgšana darba zonā
- Noteiktās jomās (piem., laboratorijās) nepiederošo personu ierobežošana, atbilstoša darba aprīkojuma izmantošana (izturīgi pret sārmiem, skābēm, šķidrumu neuzsūcošas virsmas)

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Nepareiza darba laika organizācija

(nesabalansēts maiņu darbs, neregulārs un mainīgs, darbs naktīs, nemaināms darba grafiks, neparedzams darbalaiks vai neplānotas virsstundas)

Nepiemērota slodze (pārāk liela / maza slodze, darbs tikai ar dokumentiem vai tikai pacientiem, ierobežots izpildes laiks)

Nemainīgs darba raksturs/apjoms (piemēram, veicot vienas un tās pašas procedūras, manipulācijas katru dienu)

Novēršana/Samazināšana

- Savlaicīga darbu plānošana, darba slodzes, darba laika un atpūtas plānošanu, pielāgošana nodarbināto spēju un vajadzībām
- Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
- Darba veida maiņa, rotācija

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Nepietiekamas līdzdalības iespējas darba plānošanā (grafika sastādīšanā, procedūru apjoma un ilguma noteikšanā)

Saspīlētas attiecības (ar kolēģiem vai darba devēju, psiholoģiska vai fiziska izolācija, sliktas vai nepietiekamas attiecības ar augstākstāvošajiem, iekšējā konkurence)

Psiholoģiska un fiziska vardarbība kolektīvā (t. sk. mobings, bosings), no pacientiem un viņu radniekiem

Bieža saskare ar pacientu nāvi un pacientiem ar smagām, neārstējamām slimībām

Bailes no potenciālas inficēšanās

Paaugstināta atbildība (svarīgu lēmumu pieņemšana, atbildība par pacientu dzīvību, veselības stāvokli)

Novēršana/Samazināšana

- Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
- Kolektīvi pasākumi, sapulces
- Problēmu izrunāšana, atbalsta sniegšana
- Profesionālās izaugsmes iespēju nodrošināšana
- Darbinieku iesaistīšana dažādu pasākumu ieviešanā, komunikācijas uzlabošana
- Apmācības, atbalsta programmas stresa vadībai, vardarbības apzināšanai, novēršanai

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darba telpas, darba vietas apkārtnē
(piemēram, netiek ievērota kārtība darba vietā, ir aizkrauti pārvietošanās ceļi, kustībā esošie objekti - medicīnisko iekārtu, pacientu pārvietošana)

Iekārtas, darba aprīkojums
(piemēram, dažādu medicīnas ierīču lietošanu - apdedzināšanās, lāzera stara ekspozīcijas, sagriešanās, nejaušas apstarošanas)

Rokas darbarīki
(piemēram, dažādi naži, skalpeļi)

Novēršana/Samazināšana

- Brīdinājuma zīmes, norādes
- Instruēšana darba aizsardzībā
- Bīstamo faktoru novēršana
- Darba vietas izkārtojuma uzlabošana un kārtības uzturēšana (t. sk. vadu un kabeļu pārdomāta novietošana, iekārtu, pacientu pārvadāšanas ratiņu u. tml. novietošana tam speciāli paredzētās un apzīmētās vietās)
- Instruēšana un izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
- Apkopes, remonts, uzturēšana, specifisko pārbaužu veikšana
- darba kārtībā esošu iekārtu lietošana
- Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi (piemēroti sejas un acu aizsargi)
- Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem (lietošanas instrukcijas)
- Apkopes, remonts
- Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Saduršanās, sagriešanās (izņemot asus instrumentus, asinot, veicot manipulācijas vai izmeklējumus, izmantojot adatas, katetrus, skalpeļus; veicot telpu uzkopšanu)

Apdedzināšanās, applaucēšanās (pieskaroties karstām virsmām, veicot karsto instrumentu šķīrošanu, izņemšanu)

Paklupšana, pakrišana, aizķeršanās (slapjas, mitras, slidenas grīdas, bojāts grīdas segums, pakāpieni, nepietiekams apgaismojums kāpņu telpā, gaitenī; pārvietošanās ceļos izvietoti vadi un kabeli; aizkrauti pārvietošanās ceļi)

Novēršana/Samazināšana

- Asu instrumentu satveršanai un izņemšanai izmantot palīg līdzekļus, piem., knaibles
- Lietot IAL
- Iespēju robežās izslēgt asu instrumentu un adatu lietošanu, ieviest t. s. “drošo adatu” lietošanu
- Piemērotu konteineru lietošana asu priekšmetu glabāšanai
- Drošu darba paņēmienu ieviešana
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana darbā ar karstiem šķidrumiem un karstām virsmām
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Norādes, brīdinājuma zīmes, t.sk., pēc uzkopšanas
- Bīstamo vietu apzīmēšana ar signālkrāsojumu
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām
- Piemēroti darba apavi
- Kārtības uzturēšana
- Grīdas segumu pareiza izvēle un kopšana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Vardarbība (sitieni, grūdieni, agresīvi pacienti, pacientu pavadoni)

Iekšējais transports, satiksme (slimnīcu teritorijās; ārpus ārstniecības iestāžu pārvietošanas ceļiem - neatliekamajā palīdzībā)

Darbs uz/pie ceļa braucamās daļas (notriekšana, sabraukšana, saspiešana)

Novēršana/Samazināšana

- Apsardzes dienestu darbība, videonovērošana
- “Trauksmes pogas” pieejamība personālam
- Pietiekams personāla nodrošinājums (izvairīšanās no darba vienvienā vai fiziski spēcīgāki darbinieki)
- Apmācība par darbu ar vardarbīgi noskaņotām personām
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām
- Apģērbs ar atstarojošiem elementiem
- Satiksmes organizācija - ceļu norobežošana, braukšanas ātruma noteikšana, brīdinošu skaņas un gaismas signālu lietošana
- Pietiekams apgaismojums
- Norādes, brīdinājuma zīmes, aizliegumi
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām, atrodies uz vai pie ceļa braucamās daļas
- IAL lietošana – signālapģērbs
- Brīdinošo signālu ieslēgšana (skaņa, gaisma)
- Drošu attālumu ievērošana

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

Elektriskās instalācijas, ierīču stāvoklis (elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumu neveikšana, neatbilstošas klases/jaudas darba aprīkojums, bojātas ierīces, bojāti elektrovadi, atkailināti elektrovadi, bez sazemējuma)

Neatbilstoši, nepareizi lietots aprīkojums, nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība (piem., nepareizi lietojot defibrilatoru)

Novēršana/Samazināšana

- Regulāras pārbaudes, t.sk., vizuāla pārbaude pirms lietošanas
- Lietošana saskaņā ar ražotāja rekomendācijām
- Instruēšana elektrodrošībā
- Aizsardzības pasākumi pret tiešiem un netiešiem elektriskiem kontaktiem
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reglamentu strikta ievērošana
- Piemērotu, drošu un ne bojātu elektrovadu un sadales iekārtu lietošana
- Piemērotu, drošu un ne bojātu elektrovadu un sadales iekārtu lietošana
- Personāla apmācība elektrodrošības jautājumos

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

**Uguns, eksploziju, ķīmisko
apdegumu, saindēšanās bīstamība**
(piemēram, bojātu kontaktu
izmantošana, dažādi šķidrumu esamība,
gaiss var būt bagātināts ar skābekli)

Novēršana/Samazināšana

- Ugunsdrošības instrukctāžas
- Ķīmisko vielu drošības datu lapu ievērošana
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Ventilācijas nodrošināšana, tās apkopes veikšana
- Instrukctāža par darba aizsardzības prasībām darbā ar sprādzienbīstamām un uzliesmojošām vielām
- Ugunsdrošības instrukctāža
- Sprādziendroša darba aprīkojuma lietošana

DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

TROKSNIS

- **Līmenis** (cik liels ir troksnis – ekspozīcijas robežvērtība (87 dB(A))
- **Veids** (pastāvīgs vai īslaicīgs)
- **Ilgums** (cik ilgu laiku ir trokšņa iedarbība uz nodarbināto – robežvērtība (87 dB(A)) pie 8 stundām
- Trokšņa mērījumos izmantotās metodes un mēraparatūru pielāgo konkrētajiem apstākļiem, it īpaši mērāmā trokšņa raksturam, tā ekspozīcijas ilgumam un darba vides faktoriem.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

- Lai noteiktu trokšņa līmeni un novērtētu risku, ir jāveic trokšņa līmeņa mērījumi
- Ja tie uzrāda trokšņa līmeni, kas ir tuvu paaugstinātam, vai mērījumu rezultāti ir mainīgi un neskaidri, lai noteiktu precīzu trokšņa līmeni, nepieciešams piesaistīt akreditētu laboratoriju. (Trokšņa līmenis, kuram nedrīkst tikt pakļauta nodarbināto dzirde, ir 87 dB(A) un augstāks, bet trokšņa līmenis, no kura jābūt pieejamiem dzirdes aizsardzības līdzekļiem un nodarbinātajiem jāveic obligātās veselības pārbaudes, ir 80 dB(A), savukārt no trokšņa līmeņa 85 dB(A) dzirdes aizsardzības līdzekļi jālieto obligāti.)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

Piemērs:

Neatliekamās medicīniskās palīdzības feldšeris ar 35 gadu darba pieredzi sūdzas par dzīkstoņu ausīs un, ka kādu laiku jārunā paceltā balsī. Veicot trokšņa līmeņa mērījumus transportlīdzekļa kabīnē neatliekamās medicīniskās palīdzības feldšera maiņas laikā tika konstatēts, ka transportlīdzekļa un sirēnas darbības radītais troksnis nepārsniedz noteiktos rādītājus – 75 – 79 dB (augstākais pieļaujamais trokšņa līmenis, kas neprasa veikt pasākumus ir 80 dB).

Tā kā noteiktais trokšņa līmenis nebija pārsniegts, darba devējs nodarbināto tomēr nēsūtīja uz obligāto veselības pārbaudi. Arodslimību ārsts nekonstatēja veselības problēmas.

Lai uzlabotu darba apstākļus darba devējs veica organizatoriskas izmaiņas – nodrošināja darbiniekam iespēju izmantot citu transportlīdzekli ar atšķirīgu sirēnas izvietojumu.

Atkārtoti tika veikts trokšņa mērījums nodarbināta maiņas laikā, kura uzrādītā augstākā robežvērtība nepārsniedza 75 dB.

VIBRĀCIJA

- **Vibrācijas frekvences spektrs** – (iedarbojas uz plaukstām un rokām vai visu ķermeni)
- **Iedarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: plaukstas un rokas 5m/s^2 , viss ķermenis $1,15\text{m/s}^2$

Lai noteiktu vibrācijas radīto risku nodarbinātā veselībai, darba devējam ir jāveic vibrācijas līmeņa mērījumus!

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Medicīnas māsa sūdzas par rokas tirpšanu, regulāri strādājot ar zemūdens masāžas aparātu un ir aizdomas, ka šī instrumenta vibrācija var radīt risku nodarbinātā veselībai, jo aprīkojums tika saņemts kā ziedojums. Zemūdens masāžas aprīkojums darba procesā rada vibrāciju, kas tiek pārnests uz nodarbinātājas roku, tādēļ ir pakļauta plaukstas un rokas vibrācijai. Šajā gadījumā tika veikts plaukstas un rokas vibrācijas līmeņa mērījumus, kurš uzrādīja, ka ir pārsniegta pieļaujamā norma – 6 m/s^2 (atbilstoši normatīviem pieļaujamā robežvērtība ir 5 m/s^2 astoņu stundu darba dienā). Atbilstoši mērījumu rezultātiem darba devējs nodarbināto nosūtīja uz obligāto veselības pārbaudi un aprīkoja zemūdens masāžas rokturi ar papildus aprīkojumu vibrācijas mazināšanai un samazināja tiešo darba kontaktu ar aprīkojumu līdz 5 h 33 minūtēm dienā.

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

- Darba devējs nosaka darba vietas un darba procesus, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, un novērtē to risku
- Lai noteiktu ķīmisko vielu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic ķīmisko vielu mērījumi

Plānojot ķīmisko vielu mērījumus un izvēloties iespējamās mērījuma vietas:

- jāanalizē procesi (jāatceras ne tikai par pamatdarbībām, bet arī par palīgdarbībām) un jāņem vērā drošības datu lapās (DDL) sniegtā informācija
- jāpievērš uzmanība darbinieku sūdzībām, kas var norādīt uz to, kur varētu būt augstākā ķīmisko vielu koncentrācija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

NEPIECIEŠAMO ĶĪMISKO VIELU MĒRĪJUMU VEIKŠANAS IZVĒLE

- Darba procesā izmantojamo **bīstamo ķīmisko vielu apzināšana**
↓
- Bīstamo ķīmisko vielu **sastāva izpēte**, atbilstoši drošības datu lapās norādītajai informācijai
↓
- **Laboratorisko mērījumu veikšana** atbilstoši sastāvā un 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās" norādītajām bīstamajām ķīmiskajām vielām

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Ķīmisko vielu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER).

Ķīmiskās vielas koncentrācijas mērījumu periodiskumu nosaka atbilstoši ķīmiskās vielas ekspozīcijas indeksam, ko iegūst, dalot noteikto ķīmiskās vielas koncentrāciju darba vides gaisā ar AER:

$$EI = C / AER, \text{ kur}$$

EI – ķīmiskās vielas ekspozīcijas indekss

C – ķīmiskās vielas koncentrācija (aroda ekspozīcijas koncentrācija) darba vides gaisā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemērs:

Slimnīcas medicīnas māsa sūdzējās par pastiprinātu acu asarošanu, klepu un sāpēm krūšu rajonā, pēc tīrīšanas un dezinfekcijas darbu veikšanas. Ķīmisko vielu koncentrācijas gaisā noteikšanai tika pieaicināta akreditēta laboratorija. Pēc mērījumu veikšanas testēšanas pārskats parādīja, ka glutāraldehīda (galvenā dezinfekcijas līdzekļa sastāvdaļa) koncentrācija darba vides gaisā (C) ir $4,2 \text{ mg/m}^3$ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 5 mg/m^3) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 2,3/5 = 0,46$.

Ievērojot laboratorisko mērījumu rezultātus, darba devējs īstenoja pasākumus, lai samazinātu ķīmisko vielu un maisījumu koncentrāciju darba vides gaisā un to ietekmi uz nodarbināto veselību: atkārtoti instruēja nodarbinātos par darba aizsardzības prasībām saskarē ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem, īpaši uzsverot nepieciešamību lietot darba devēja izsniegtos individuālos aizsardzības līdzekļus, kā arī atsevišķās telpās uzstādīja signalizāciju, kas ziņo par AER pārsniegšanu. Darba devējs atkārtotus laboratoriskos mērījumus nolēma veikt pēc 104 nedēļām.

PUTEKĻI

Lai noteiktu putekļu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic putekļu koncentrācijas mērījumi.

- Ieelpošanas risks
- Blīvums gaisā
- Daļiņu izmērs
- Sastāvs
- Ventilācijas esība, darbība
- Alerģiskās īpašības

Putekļu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER). Atbilstības izvērtējumu var izdarīt arī pēc vielu ekspozīcijas indeksa (EI), kas rāda vielas izmērītās koncentrācijas attiecību pret AER.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

PUTEKĻI

Piemērs:

Sociālās aprūpes centra darbiniece sūdzējās, ka pēc veiktajiem darbiem veļas šķirošanas un mazgāšanas telpās rodas stiprs klepus ar krēpām. Darba devējs, lai noteiktu kokvilnas putekļu koncentrāciju darba vides gaisā veica laboratoriskos kokvilnas putekļu koncentrācijas mērījumus, kuri uzrādīja, ka kokvilnas putekļu koncentrācija ir $2,4\text{mg/m}^3$ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – $4,0\text{mg/m}^3$, ekspozīcijas indekss (EI) = $2,4/4,0 = 0.6$).

Pēc mērījumu rezultātu saņemšanas nekavējoties tika ierīkota atbilstoša ventilācijas un nosūces sistēma, nosūtīti nodarbinātie uz obligāto veselības pārbaudi un tika nodrošināta apmācību par darba aizsardzības prasībām.

Pēc uzlabojumu ieviešanas tika veikti atkāroti mērījumi, rezultāti parādīja, ka kokvilnas putekļu koncentrācija ir $0,5\text{mg/m}^3$ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – $4,0\text{mg/m}^3$, ekspozīcijas indekss (EI) = $0,5/4,0 = 0.1$).

APGAISMOJUMS

Lai noteiktu apgaismojuma līmeni un novērtētu risku, ir jāveic apgaismojuma līmeņa mērījumi.

Katrai darba vietai nepieciešams noteikts apgaismojums, kas ir atkarīgs no:

- veicamā darba (saskatāmo objektu lieluma un formas, krāsas, veicamā darba precizitātes, darba virsmas krāsas, spilgtuma, no kontrasta starp saskatāmajiem priekšmetiem un fonu u. c.)
- attāluma no nodarbinātā acīm līdz saskatāmajam objektam
- nodarbinātā individuālajām īpatnībām (piemēram, vecuma, redzes asuma un acs piemērošanās spējām u.c.)

Svarīgākais novērtēšanas kritērijs:

Nepieciešamais apgaismojuma līmenis atkarībā no darba vietas un darba veida pēc 28.04.2009. MK not. Nr 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 2. un 3. pielikuma

APGAISMOJUMS

Piemērs:

Slimnīcas remontdarbu veikšanas laikā, reģistratūras darbinieces darba zona tika pārcelta pagaidu darba telpām - uzgaidāmo telpu. Tā kā reģistratūras darbiniecei ikdienas darbs saistīts ar datoru, tika veikti apgaismojuma mērījumi, kuri uzrādīja, ka apgaismojums ir 200 lx, kas ir atbilstošs uzgaidāmajai telpai, bet darbam ar datoru nav pietiekošs, tādējādi darba devējs uz remontdarbu veikšanas laiku, reģistratūras darbinieci nodrošināja ar led galda lampu. Atkārtoti apgaismojuma mērījumi uzrādīja 603lx, kas ir pietiekoši darba veikšanai ar datoru.

OPTISKAIS STAROJUMS

- **Starojuma iedarbības spektrs** – (iedarbojas uz acs tīklieni, lēcu, radzeni un ādu)
- **ledarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: acs tīklene 180-400nm UVA, UVB, UVC; 380-1400nm ISA; 780-1400 ISA; acs lēca 315-400nm UVA; acs radzene 780-3000nm ISA, ISB; āda 380-3000 ISA, ISB

Lai noteiktu starojuma radīto risku nodarbinātā veselībai, darba devējam ir jāveic starojuma mērījumus!

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 30.06.2009. MK not. Nr. 731 «Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret mākslīgā optiskā starojuma radīto risku darba vidē»

OPTISKAIS STAROJUMS

- **Ultravioletais starojums** un tā viļņa garums (100 nm–400nm)
 - UVA (315 – 400 nm)
 - UVB (280 – 315 nm)
 - UVC (100 – 280 nm)
- **Infrasarkanais starojums** un tā viļņa garums (780 nm– 1 mm)
 - ISA (780 – 1400nm)
 - ISB (1400 – 3000nm)
 - ISC (3000nm – 1 mm)
- **Lāzerstarojums**

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 30.06.2009. MK not. Nr. 731 «Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret mākslīgā optiskā starojuma radīto risku darba vidē»

OPTISKAIS STAROJUMS

Lai noteiktu optisko starojuma iedarbību un novērtētu risku, ir jāveic optiskā starojuma mērījumi vai aprēķini, ņemot vērā

- Ekspozīcijas robežvērtības
- Starojuma iedarbības līmeni
- Viļņa garuma diapazonu
- Starojuma iedarbības ilgumu
- Starojuma avotu klasifikācijas bīstamības pakāpi

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 30.06.2009. MK not. Nr. 731 «Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret mākslīgā optiskā starojuma radīto risku darba vidē»

OPTISKAIS STAROJUMS

Piemērs:

Darba devējs, lai pasargātu nodarbinātos no lāzera stara iedarbības, aprīkojot lāzerķirurģijas kabinetu, ir ņēmis vērā šādus darba aizsardzības pasākumus:

- darba virsmām pielietojis materiālu, kas neatstaro lāzera starus
- bīstamās zonas norobežoja, izvietoja atsevišķās vietās starpsienas
- izvietoja drošības zīmes «Lāzera stars»
- nodrošināja drošu ugunsnedrošo materiālu uzglabāšanu
- laikā, kad lāzeriekārta ieslēdzas, nodrošināja, ka ieslēdzas signāls
- nodarbinātos nodrošināja ar piemērotām aizsargbrillēm darbā ar lāzeri, cimdiem un apģērbu
- nodrošināja, ka nodarbinātiem tiek veikta veselības pārbaude atbilstoši MK not. Nr. 219 1. pielikuma 4.2.1.2. punktam «Lāzera starojums»

MIKROKLIMATS

Galvenie rādītāji:

- Temperatūra
- Gaisa plūsmas ātrums
- Gaisa relatīvais mitrums

Lai noteiktu, vai mikroklimats darba vidē ir piemērots veicamajam darbam, nepieciešams veikt darba vides laboratoriskos mērījumus un salīdzināt tos ar normatīviem lielumiem no 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 1. pielikuma.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

MIKROKLIMATS

Piemērs

Nesen izremontētā geriatrijas nodaļā mūsu palīgi sūdzas par paaugstinātu gaisa temperatūra darbā telpās, kuras rezultātā izjūt nogurumu un acs asarošanu. Nodarbināto darbs saistīts ar smagu un guļošu pacientu pārvietošanu, pārcelšanu.

Veicot mērījumus, tika konstatēts, ka gaisa temperatūra geriatrijas nodaļā ir 28C°, gaisa relatīvais mitrums 69% un gaisa kustības ātrums 0,15 m/s. Pēc normatīviem, pieļaujamā gaisa temperatūras robeža ir 15,0–26,0 C°, gaisa relatīvais mitrums 30-70 % un gaisa kustības ātruma 0,2–0,5 m/s.

Pēc veiktajiem mērījumiem, darba devējs mikroklimata uzlabošanai un darba aktivitāšu veikšanas atvieglošanai veica ventilācijas sistēmas un gaisa kondicionēšanas sistēmas tīrīšanu, kā arī nodrošināja ar mobilajiem gaisa mitrinātājiem.

Pēc veiktajiem uzlabojumiem, atkārotie mērījumi uzrādīja, ka geriatrijas nodaļas darba telpās gaisa temperatūra ir 23C°, gaisa relatīvais mitrums 40% un gaisa kustības ātrums 0,2 m/s.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS ORGANIZĀCIJA UZNĒMUMĀ

Darba aizsardzības speciālista darbs ir saistīts ar:

- dokumentu sakārtošanu
- darbinieku un darba vietu uzraudzību - regulāru apsekošanu
- drošības pārbaužu veikšanu
- darbinieku instruēšanu un apmācību
- riska novērtēšanu
- aizsardzības pasākumu noteikšanu un organizēšanu
- individuālo aizsardzības līdzekļu izvēli
- citu pienākumu veikšanu

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums, ja tajā
nav vairāk par 5
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentais speciālists
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 6-10
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (leteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā, kas ieguvis augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs un kuram ir vismaz piecu gadu darba pieredze attiecīgajā profesijā vai darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 1.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 11
vai vairāk
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

DARBA AIZSARDZĪBAS ĀRPAKALPOJUMU PIESAISTE

Bīstamos komercdarbības veidos uzņēmumiem ir obligāti jāpiesaista kompetentas institūcijas pakalpojumi (ja vien uzņēmumā nav nodarbināts savs speciālists ar atbilstošu izglītību darba aizsardzībā), savukārt kompetenta speciālista piesaistīšana visos gadījumos ir brīva darba devēja izvēle.

Reglamentē:

- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Darba vides riska novērtējuma dokumentācija
- Darba aizsardzības pasākumu plans
- Saraksts ar nepieciešamajiem laboratoriskiem mērījumiem
- Darbinieku saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori
- Darbinieku saraksts, kuri ir nodarbināti darbā īpašos apstākļos
- Darba vides riski, kuru novēršanai lietojami individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības ievadapmācība
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības instruktāžām darba vietā
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Obligātās veselības pārbaudes kartes
- Darba vietu un darba procesu saraksts, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai
- Arodinficēšanās riskam pakļauto darbinieku saraksts

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts (ja darbs saistīts ar 3.un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem)
- Nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem
- Ķīmisko vielu/ maisījumu datu bāze
- Darba aprīkojuma saraksts, kas var radīt palielinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, bīstamās iekārtas)
- Darbu saraksts, kuru izpildei jānoformē norīkojums
- Nelaimes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Rīkojums par atbildīgo par elektrodrošību (tehnisko vadītāju) un personu, kas viņu aizvieto
- Rīkojums par atbildīgo par bīstamajām iekārtām
- Rīkojums par atbildīgo speciālistu par darba aprīkojumu
- Rīkojums par pirmās palīdzības aptieciņu skaitu darba vietās
- Rīkojums par pirmās palīdzības sniegšanā apmācāmo nodarbināto skaitu

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

Instrukciju izstrādē jāpiedalās gan darba aizsardzības speciālistam, gan tiešajam darba vadītājam.

Instrukcijas izstrādes laikā:

- jāizanalizē attiecīgās darba vietas vai darba veida riska faktoru avoti
- jānosaka riska faktora darbības zonas un darba aizsardzības prasības zonas robežas
- jāizanalizē iespējamās bīstamās situācijas darba laikā
- jāizanalizē riska novēršanas paņēmieni un jānosaka atbilstošie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PLĀNA PARAUGS

- Darba aizsardzības pasākumu plāns ir viena no darba vides iekšējās uzraudzības sastāvdaļām, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgās personas par izpildi
- Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus darbiniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju

Nr.	Darba telpa vai darba vieta/darbs	Darba aizsardzības pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai	Pasākuma izpildes termiņš	Atbildīgais par izpildi	Atzīme par izpildi
Darba aizsardzība					
1					
2					
3					

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

ARODSLIMĪBAS, NELAIMES GADĪJUMI UN TO NOVĒRŠANA

SLIMNĪCU DARBĪBA

SOCIĀLĀ APRŪPE
AR IZMITINĀŠANU

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

SLIMNĪCU DARBĪBAS UN SOCIĀLĀS APRŪPES AR IZMITINĀŠANU NOZARĒ PASTĀVOŠIE TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI, ARODSLIMĪBAS, IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

NELAIMES GADĪJUMS, ARODSLIMĪBA

Nelaimes gadījums darbā ir darbinieka veselībai nodarītais kaitējums vai viņa nāve, ja tā cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums. Tas varētu būt radies, pildot darba pienākumus, kā arī glābjot jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.

Arodslimība ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimība, kuru vienīgais vai galvenais cēlonis ir darba vietas fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psiholoģiskie un citi faktori.

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI

- 1) Paslīdēšana, pakļupšana, pakrišana, aizķeršanās (slidenas, mitras grīdas, bojāta grīdas virsma, šķēršļi, nevietā novietoti priekšmeti, personu pārvietošana, nepiemēroti apavi)
- 2) Saduršanās, sagriešanās ar asiem priekšmetiem (adatām, skarifikatoriem, katetriem, stikla lauskām, skalpeļiem vai lancetēm utml.)
- 3) Fiziska vardarbība (pacientu, to tuvinieku izraisīti, uzbrukumi, neuzmanīga rīcība)
- 4) Elektrotraumas (nepietiekami apmācīti / pieredzējuši elektroierīču lietošanā)
- 5) Apdegumi (piem., veicot instrumentu sterilizāciju)
- 6) Sadursme ar transportu vai citiem darbiniekiem (piemēram, neuzmanīgi pārvietojot dažādus priekšmetus, ceļu satiksmes negadījumi)

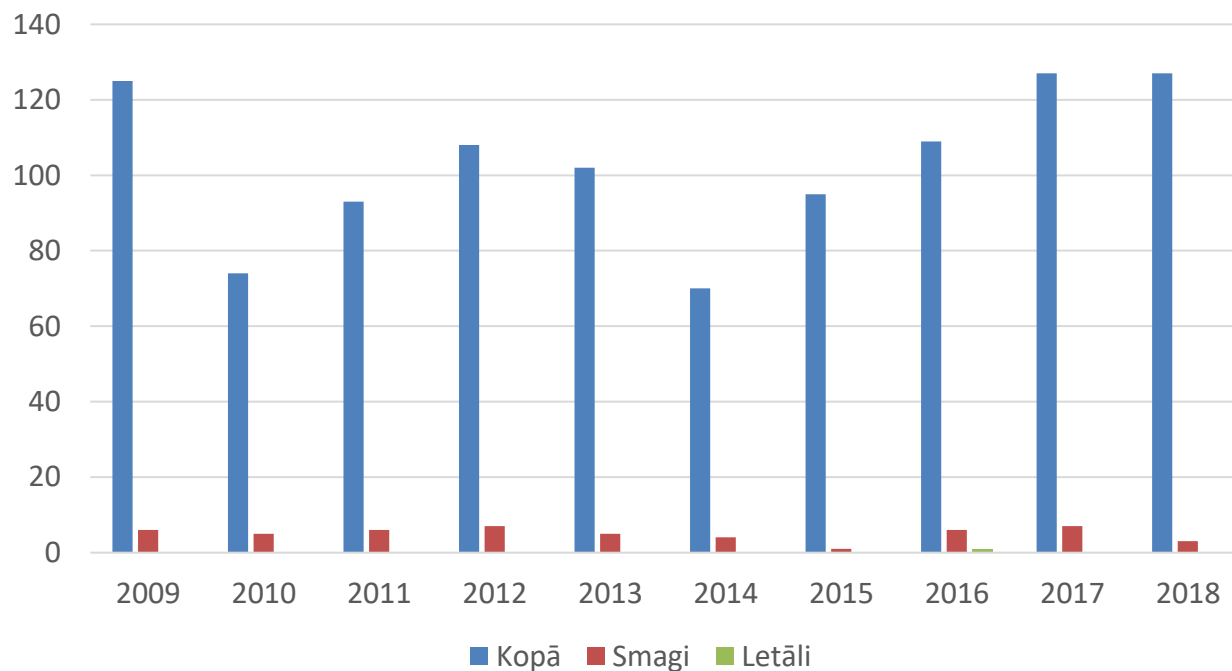
KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

- **Netiek ievērotas darba aizsardzības un iekārtu lietošanas instrukcijas** (piemēram, lietojot specifisko medicīnisko iekrātu var apdedzināties, sagriezties, nejauša apstarošana)
- **Tiek lietotas novecojušas iekārtas** (piemēram, bez drošības sistēmām, nedarbojas fiksācijas)
- **Tiek lietotas iekārtas, kurām noņemtas aizsardzības sistēmas** (piemēram, virs iekārtu rotējošām daļām)
- **Paslīdēšana, paklupšana** (piemēram, uz mitras grīdas, bojātām kāpnēm, neatbilstošs mēbeļu novietojums vai nesavāktiem materiāliem, nesakārtoti vadi, kabeli)
- **Nepietiekamas zināšanas, pieredze ierīču, darba aprīkojuma lietošanā** (elektroierīču, specifiskā darba aprīkojuma izmantošanā)
- **Vardarbība, uzbrukumi** (piemēram, no pacientiem, pacientu tuviniekiem, neapzinātas rīcības dēļ, piemēram, pediatrijas, psihiatrijas nozarē)
- **Netiek lietoti vai tiek lietoti nepiemēroti, nepareizi individuālie aizsardzības līdzekļi** (piemēram, apavi ar atvērtu punrgalu)
- **Nepietiekama uzmanība** (piemēram, pārvietojoties pa satiksmes ceļiem, tiek lietots mobilais telefons)

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

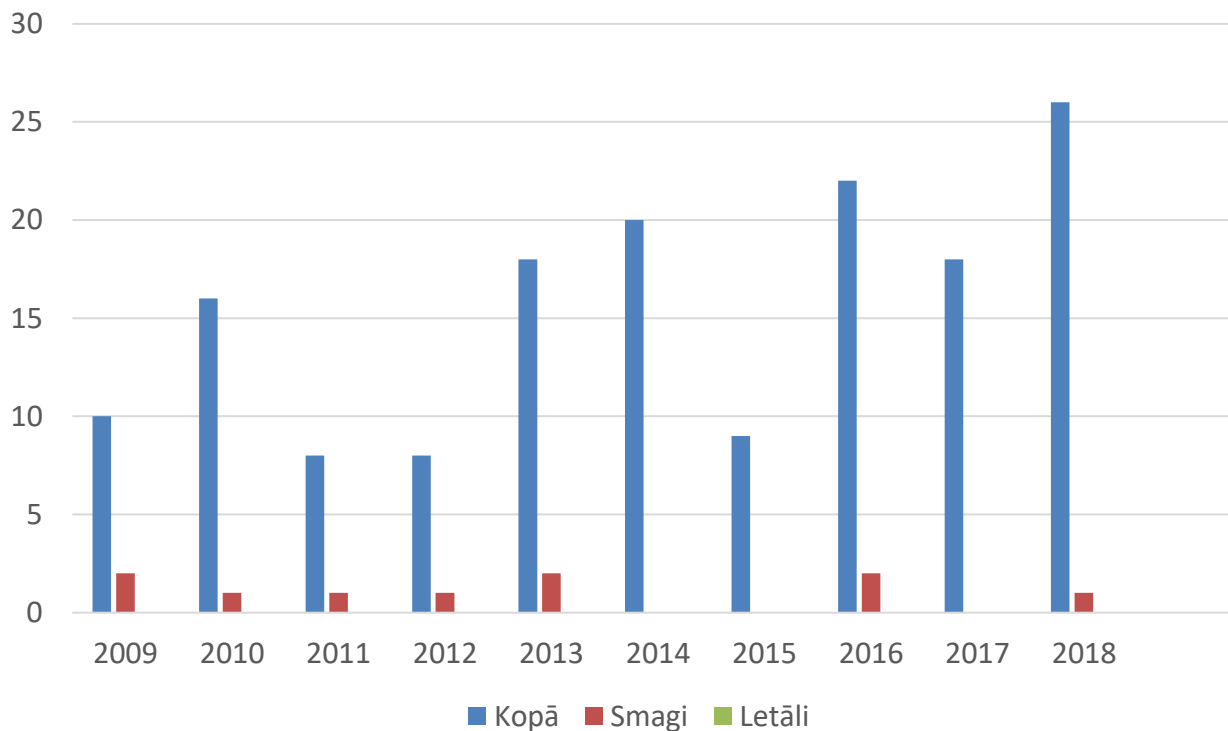
VESELĪBAS AIZSARDZĪBA, T.SK., SLIMNĪCU DARBĪBA

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Ultrasonogrāfijas kabinetā 66 gadus veca māsas palīdzē ienesa pacienta karti. Tā kā kabinetā tika veikts izmeklējums, telpā bija tumša, bet māsas palīdzē, atverot durvis un ienākot kabinetā, gaisma no gaitenā ļāva saredzēt pārvietošanās ceļu. Savukārt ejot atpakaļ uz izeju, durvis bija aizvērtas un bija apgrūtināta pārvietošanas ceļa saredzēšana, līdz ar to māsas palīdzē nepamanīja pacienta pārvietošanas ritenkrēslu, kuru iepriekš pati bija novietojusi. Rezultātā darbiniece ar darba apģērba bikšu staru aizķērās aiz ritenkrēsla kāpšļiem un krita.

Cēlonis: nepietiekama uzmanība, pakrišana.

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Sociālās aprūpes centra aprūpētāja savām vajadzībām uzprasīja uzņēmuma santehnikim, lai ielej minerālūdens «Mangaļi» pudelē stipru sanitārās tīrīšanas līdzekli «San Forte 350». Beidzoties darba dienai, aprūpētāja šo pudeli ievietoja aizslēdzamā skapītī, kas paredzēts ķīmiskajiem līdzekļiem. Nākamajā rītā 10 minūtes pēc darba sākuma aprūpētāja iedzēra medikamentus, uzdzerot virsū stipru sanitārās tīrīšanas līdzekli «San Forte 350» no «Mangaļi» pudeles, aizmirstot par tās saturu.

Cēlonis: nepietiekama uzmanība un darba aizsardzības instrukcijas neievērošana un neatbilstoša ķīmisko vielu uzglabāšana.

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Sociālās aprūpes centra sanitāre-apkopēja tīrot dušas kabīni, sākotnēji uzslaucīja grīdas virsmu dušas telpā, pēc tam noņēma blakus dušas kabīnei esošo gumijas paklāju, ko novietoja žāvēties. Turpinot veikt higiēnas telpas uzkopšanu sanitāre – apkopēja novilka gumijas apavus un iekāpa dušas kabīnē (dušas kabīnes pamatnes augstums 15 cm), lai notīrītu tās sienas. Pēc sienu notīrīšanas, viņa noskaloja kāju pēdas un, kāpjot ārā no kabīnes, ar vienu kāju paslīdēja. Rezultātā darbiniece nokrita.

Cēlonis: neuzmanīga rīcība, nepiemērotu darba metožu izmantošana.

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Privātajā sektorā strādājošā medicīnas māsa, palīdzot sanitārei, kura darba attiecības bija uzsākusī pirms 2 dienām, pārcelt pacientu ar palielinātu ķermeņa svaru no gultas uz riteņkrēslu, iespieda roku (plaukstu pamatnes un pirkstu locītavu) starp riteņkrēsla sānu malu un pacienta ķermeņa masu. Rezultātā medicīnas mācai tika konstatēts mīksto audu bojājums apakšdelmā un pirkstu locītavu sastiepums.

Cēlonis: nepiemērotu darba metožu izmantošana, tehnisko palīglīdzekļu neizmantošana.

Smaguma pakāpe: nelaimes gadījums nav smags.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Traumatoloģe gāja uz savu kabinetu, pie kura jau gaidīja pacienti. Slimnīcas koridorā, pie traumatologa kabineta, pa priekšu ar kruķu palīdzību pārvietojās paciente. Darbiniece gāja garām pacientei, bet paciente, atradusi brīvu krēslu, lai apsēstos, strauji pagriezās pret garām ejošo darbinieci. Paciente, lai griežoties nezaudētu līdzsvaru, izlika kruķus sev priekšā. Tā rezultātā traumatoloģei aizķērās kāja aiz pacientes izliktajiem kruķiem un viņa nokrita, atsitot galvu pret tuvumā esošo apmeklētāju krēslu. Traumatoloģe guva galvas traumu, atvērtas brūces.

Cēlonis: nepietiekama uzmanība, pakrišana, neatbilstošs mēbeļu novietojums.

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANA

Pēc nelaimes gadījuma notikuma darba vietā (darbspējas zaudējums ilgāk par 1 diennakti, letāls gadījums, inficēšanās risks u.c.), sākas nelaimes gadījuma novēršanas pasākumi un izmeklēšana:

1. Pirmās palīdzības sniegšana, medicīniskā palīdzība/zvans 112 vai 113
2. Ja ir letālais NG, tad nekavējoties jāpaziņo VDI
3. Pieprasīt paskaidrojumus no cietušā un lieciniekiem
4. Izziņas pieprasīšana no ārstniecības iestādes
5. Izveido komisiju NG izmeklēšanai:
 - norīkota persona
 - darba aizsardzības speciālists
 - uzticības persona vai darbinieku pārstāvis
 - citi speciālisti
6. NG akta sastādīšana
7. NG akta iesniegšana VDI
8. NG akta reģistrēšana
9. NG cēloņu novēršana
10. Darba vides risku pārvērtēšana
11. Darbinieku neplānotā instruktāža

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 25.08.2009. MK not. Nr. 950 «Nelaimes gadījumu darba vietā izmeklēšanas un uzskaides kārtība»

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KAVĒJOŠIE FAKTORI

- Nelaiimes gadījumu slēpšana
- Iesaistīto personu nevēlēšanās iesaistīties izmeklēšanā
- Grūtības saņemt paskaidrojumus
- Neprātne saprotami izklāstīt notikušo
- Izpratnes trūkums par nelaimes gadījumu izmeklēšanu
- Iespējas nokļūt līdz nelaimes gadījuma vietai

REGISTRĒTO ARODSLIMĪBU GADĪJUMU SKAITS 2016., 2017. GADĀ

- **Veselības aizsardzība, t.sk., slimnīcu darbība:**

2016.g. – 212 arodslimnieki

2017.g. – 629 arodslimnieki

- **Sociālā aprūpe ar izmitināšanu:**

2016.g. – 54 arodslimnieki

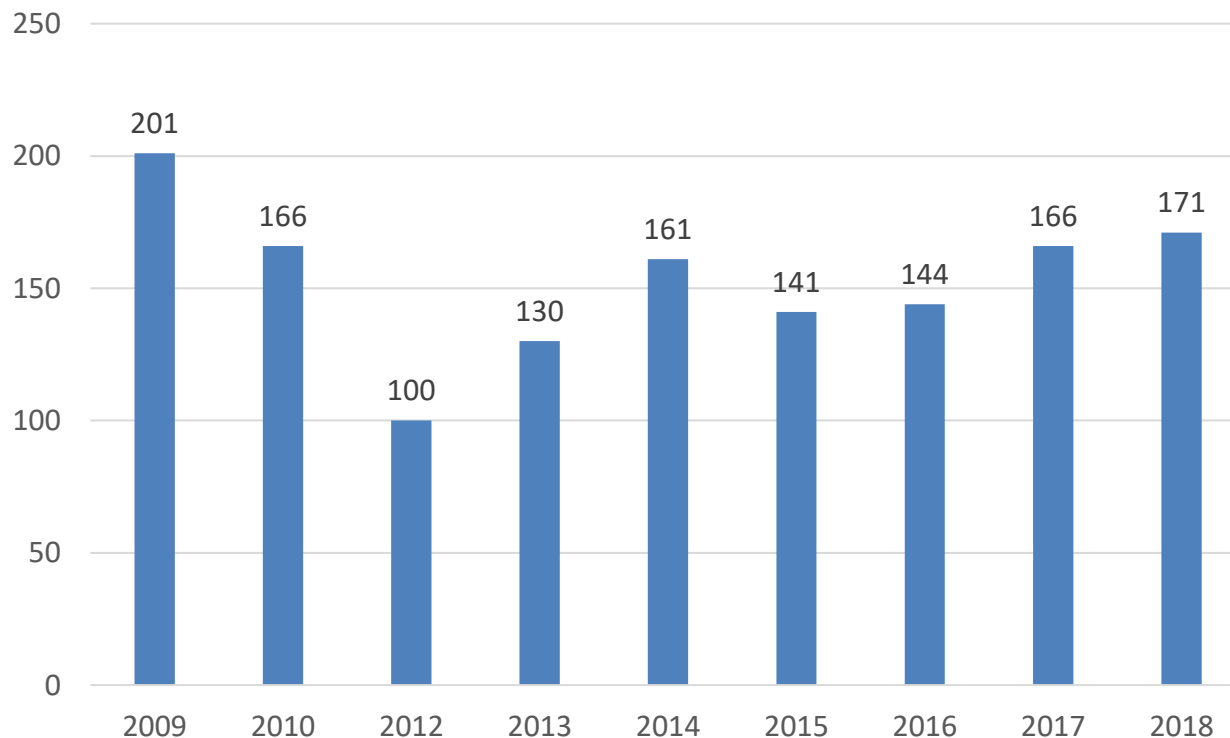
2017.g. – 93 arodslimnieki

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA, T.SK., SLIMNĪCU DARBĪBA

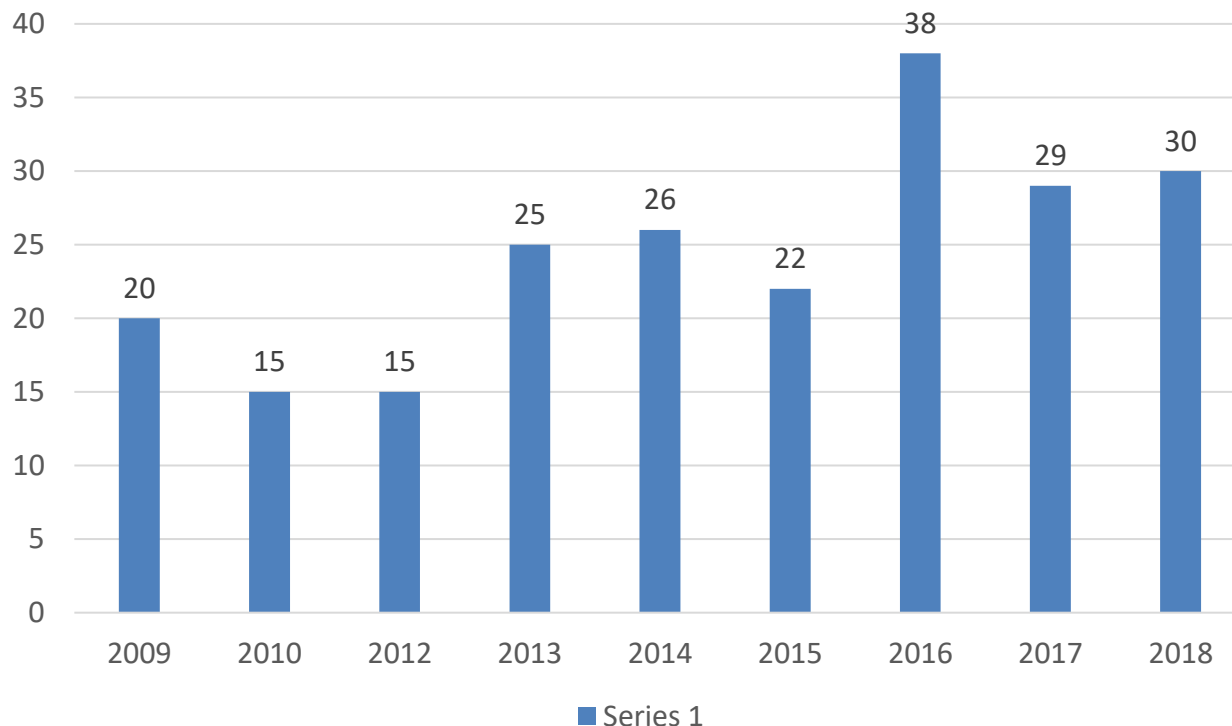

* Par 2011. gadu dati nav pieejami

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU

* Par 2011. gadu dati nav pieejami

IZPLATĪTĀKĀS ARODSLIMĪBAS NOZARĒ

Balsta kustību aparāta slimības:

- **spondilozē** (hroniska deformējoša mugurkaula slimība)
- **citas entezopātijas** (hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu pietiprināšanās vietu patoloģija)
- **rokas mononeiropātijas** (rokas nerva nospiedums)
- **citas lokalizācijas artrozes** (hroniska, deģeneratīva, progresējoša locītavu slimība)
- **pleca locītavas bojājumi**

Infekciju slimības

- B, C hepatīts, tuberkuloze

Alerģiskās slimības

- Alerģisks kontaktdermatīts

IZPLATĪTĀKO ARODSLIMĪBU RAŠANĀS CĒLOŅI

Balsta kustību aparāta slimības:

- **spondiloze** (piespiedu darba poza, saliekta poza: pārāk ilga / pārāk bieža, bieža noliekšanās, smagumu celšana, pārvietošana, piem., guļošu pacientu pārvietošana)
- **entezopātijas** (pārmērīga smagu objektu celšana, fiziskā spēka pielietošana, saliekta poza: pārāk ilga / pārāk bieža, piem., guļošu pacientu pārvietošana, pārcelšana)
- **rokas mononeiropātijas** (rokas pārslodze, atkārtotas kustības, atkārtotas nesimetriskas kustības, darbs ar monitoru, t.sk., klaviatūru un datorpeli, atkārtota smaguma pārvietošana, atkārtota stumšana, vilkšana iesaistot ķermeni)
- **pleca locītavas bojājumi** (ilgstošu kustību ietekmē, piespiedu poza, bieža roku pacelšana)
- **artrozes** (vienveidīgas, atkārtotas kustības, bieža roku pacelšana, atkārtota smagumu celsana, pārvietošana piem., ilgstoši strādājot pie operācijas galda stāvus, atrodoties neērtā pozā)

Infekciju slimības – saskarsmē ar pacientiem, tiešs un netiešs kontakts ar inficēto pacientu, ķirurģiskās procedūrās, klīnisko paraugu ņemšanā, izmeklēšanā, brūču apstrādē utml.

Alerģiskās slimības - ikdienas darbā izmantotie medikamenti, dezinfekcijas līdzekļi, anestēzijas vielas, polimēru materiāli – latekss, akrilāti u.c.

ARODSLIMĪBU IZMEKLĒŠANA

1. Ģimenes ārsts

- Izmeklē, ja ir konstatētas arodslimības pazīmes un diagnozes precizēšanai nosūta pie arodslimību ārsta

2. Arodslimību ārsts

- Izmeklē veselības stāvokli, darba anamnēzi, pēc nepieciešamības nosūta uz papildus izmeklējumiem, t.sk., Valsts darba inspekcijai (VDI) pieprasījumu veikt darba vietas higiēnisko pārbaudi un sniegt tās raksturojumu
- Ja tiek apspirināta arodslimības iespējamība, personu nosūta pie arodslimību ārstu komisijas

3. Arodslimību ārstu komisija

- pieņem lēmumu par arodslimības diagnozi
- Informē Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisiju un VDI

4. VDI informē darba devēju par darba vides riska faktoriem, kas izraisīja arodslimību

Apstiprinātas arodslimības gadījumā nodarbinātājs saņem darbspēju zaudējumu atlīdzību.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 06.11.2006. MK not. 908 «Arodslimību izmeklēšanas un uzskates kārtība»; 23.08.2001. MK not. 378 «Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības aprēķināšanas, finansēšanas un izmaksas kārtība»

ALERĢISKĀS ARODSLIMĪBAS

- **Alerģisks konjunktivīts** - gļotādas iekaisums «rozā acs», niezoša sajūta, plakstiņu pietūkums, asarošana, izdalījumi
- **Elpošanas orgānu slimības:**
 - Bronhiālā astma - hroniska iekaisīga elpceļu slimība, ko raksturo atkārtotas elpas trūkuma epizodes
 - Rinīts – deguna un tā blakusdobumu gļotādas iekaisums
 - Farigīts – rīkles gļotādas iekaisums
 - Laringīts – balsenes iekaisums
- **Ādas slimības:**
 - Kontaktdermatīti - ādas iekaisums, rodas noteiktai vielai saskaroties ar ādu.
 - Nātrenes - niezoši, reizēm raupji izsitumi, kas parādās uz ādas virsmas u.c
 - Toksikodermija - organisma palielināta jutība pret medikamentiem un toksīniem
- **Asinsrites sistēmas arodalergozes:**
 - Miokardīts - miokarda (sirds muskulatūras) iekaisums, cēlonis var būt toksiskās vielas, kas iekļūst organismā no ārējās vides vai arī veidojas pašā organismā
 - Vaskulīts sīko asinsvadu iekaisums, izpaužas ādas bojājuma veidā
- **Gremošanas sistēmas slimības**

ALERĢISKO ARODSLIMĪBU IZRAISĪTĀJI

- Ķīmiskie alergēni (dezinfekcijas līdzekļi, anestēzijas vielas, sintētiskos mazgāšanas līdzekļus, formaldehīds, stirols, polimēru materiāli – latekss, akrilāti u.c.),
- Ārstniecības preparāti (antibiotikas u.c.),
- Bioloģiskie preparāti (fermenti, vakcīnas, sērumi u.c.),
- Augu valsts alergēni
- Jebkuri putekļi, uz kuriem darbiniekam var būt alerģija

KĪMISKO FAKTORU UN PUTEKĻU IZRAISĪTĀS ARODSLIMĪBAS

- **Ādas iekaisumi**
 - Ādas apdegumi (no nātrija hidroksīda, etilēna oksīda, dzīvsudraba izmantošanas)
 - alerģiska kontaktekzēma, ko izraisa halotāna vai izoflurāna iedarbība
 - Alerģiskais kontaktdermatīts (no nikelļa saturosiem instrumentiem, antioksidantiem, neirlopetiķiem utml.)
- **Asinsrites slimība**
 - Leikoze - izraisa etilēna oksīds, piem., sterilizējot karstumizturīgus medicīnas aparātus
- **Elpošanas orgānu slimības** (izraisa hlors, sērs, slāpeklis un tā svienojumi; organiskās skābes, sārmī)
 - Atrofiskais rinofaringolaringotīts
 - Hroniskais toksiskais bronhīts
 - HOPS Hroniska obstruktīva plaušu slimība - elpceļos pastiprinātā daudzumā veidojas krēpas, kuras grūti atklepot.
 - Toksiska pneimioskleroze
- **Onkoloģiskās saslimšanas** (izraisa antineoplastiskie preparāti, anestēzijas līdzekļi, etilēna oksīds, formaldehīds)
 - Ļaundabīgi audzēji – izraisa kanceroģenās vielas, piem., ir alkilējošās vielas un hormoni, medikamenti kā hloramfenikols, cisplatīns un fenacetīns
- **Reproduktīvas veselības traucējumi** (izraisa anestēzijas vielas, antineoplastiskie preparāti, dzīvsudrabs, organiskie šķīdinātāji)

BALSTA/KUSTĪBU SISTĒMAS ARODSLIMĪBAS

- **Karpālā kanāla sindroms** nerva nospiedums plaukstas pamatnē
- **Spondilozes** - hroniska deformējoša mugurkaula slimība ar vai bez radikulopātijas
- **Entezopātijas** – muskuļu cīpslu un locītavu mīksto audu iekaisumi, cīpslu maksts pārpūles sekas
- **Artrozes** – locītavu un apkārtējo audu iekaisums, muskuļu un cīpslu savienojumu pārpūles sekas
 - primāra abpusēja plaukstpamata un īkšķa locītavu artroze
- **Radikulopātija** - nervu saknītes disfunkcija, izpaužas ar sāpēm, jušanas traucējumiem, muskulatūras vājumu vai samazinātiem cīpslu refleksiem saknītes inervācijas zonā, muskuļu un cīpslu savienojumu pārpūles sekas
- **Hronisks krepitējošs rokas un plaukstas sinovīts** – rokas un plaukstas locītavas kaulu - locītavu slimības, ko izraisījusi mehāniskā vibrācija
- **Adhezīvs pleca kapsulīts** saistaudu iekaisums ap pleca locītavu, cīpslu apvalku pārpūles sekas
- **Rotatoru aproces sindroms** pleca locītavas cīpslu bojājums, plīsums, cīpslu apvalku pārpūles sekas

PAPILDUS IESPĒJAMĀS ARODSLIMĪBAS NOZARĒ

- Pārslodžu izraisītās slimības vai psihoneirozes

BIOLOĢISKO FAKTORU IZRAISĪTĀS SLIMĪBAS

Parenterāli pārnestās infekcijas (ar asins starpniecību)

- B un C vīrushepatīts, HIV / AIDS
 - Infekcijas, kuras izplatās ar inficētu asiņu starpniecību un citiem organisma šķidrumiem, piemēram, veicot injekcijas un citas manipulācijas ar ādas vai gļotādas bojājumu vai uzkopjot telpas, savācot atkritumus.

Aerogēni pārnestās infekcijas (gaisa pilienu ceļā):

- Tuberkuloze – izplatās gaisa pilienu ceļā, vīrusa ieelpošana no inficētiem pacientiem
- Epidēmiskais parotīts (cūciņas);
- Gripa - augšējo elpošanas ceļu bojājums
- Masaliņu (*rubella*) vīruss;
- Masalas;
- SARS (smagais akūtais respiratorais sindroms).
- Citomegalovīruss (herpes vīruss)

OBLIGĀTĀS VAKCINĀCIJAS

Darbiniekus obligāti vakcinē pret šādām infekcijas slimībām (ja, pildot darba pienākumus, viņš nonāk saskarē ar pacientiem vai bioloģiskas izcelsmes materiāliem, kuri satur vai var saturēt infekcijas slimību izraisītājus, kā arī ar slimības izraisītāju pārnēsātājiem, infekciozām personām vai dzīvniekiem):

- B hepatītu
- Dzeltēno drudzi
- Pret ērcu encefalītu

Obligātās vakcinācijas nosaka 26.09.2000 MK noteikumi Nr.330 "Vakcinācijas noteikumi".

TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS NOZARĒ

NOZARĒ LIETOJAMĀ TEHNIKA UN DARBA APRĪKOJUMS

- Rokas instrumenti (naži, šķēres, šļirces, skalpeļi, pincetes u.c.)
- Aprīkojums darbam augstumā (kāpnes, pakāpieni u.c.)
- Aprīkojums personu pārvietošanai, pārcelšanai, aktivitāšu veikšanas atvieglošanai
- Diagnostiskie, laboratoriskie instrumenti un iekārtas

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Darba aprīkojumam kopumā:

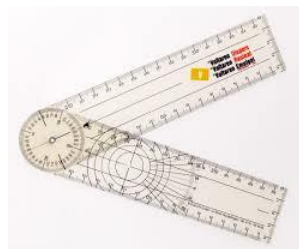
- Jāatbilst tām drošības un veselības aizsardzības prasībām, kuras ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu
- Jābūt aprīkotam ar attiecīgām drošības ierīcēm (aizsargiem, nožogojumiem u.tml.)
- Jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un zīmēm
- Ir jāveic visas nepieciešamās tehniskās pārbaudes un apkopes, tās attiecīgi reģistrējot
- Jābūt nodrošinātam ar rakstiskām instrukcijām par darba aizsardzības prasībām, darba aprīkojuma lietošanas noteikumiem un rīcību iespējamās ārkārtas un avārijas situācijās

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot aprīkojumu"

ROKAS INSTRUMENTI

DIAGNOSTIKAS INSTRUMENTI

DIAGNOSTIKAS, LABORATORISKĀS IEKĀRTAS

Rentgena iekārtas

Anestēzijas iekārtas

Sonogrāfijas iekārtas

Magnētiskās
rezonances iekārtas

Datortomogrāfijas
iekārtas

DIAGNOSTIKAS, LABORATORISKĀS IEKĀRTAS

Defibrillators

Elektrokardiogrāfs

Mikroskops

Koloskops

Oftalmoloģijas iekārtas

APRĪKOJUMS ASISTĒŠANAS ATVIEGLOŠANAI

Funkcionālā gultā un
mobila pacēlājs

Riteņkrēsls

Staigāšanas rāmis

Rollators

Pārvietošanās galds

DIAGNOSTISKIE INSTRUMENTI UN IEKĀRTAS

ROKAS INSTRUMENTI

DROŠĪBAS PRASĪBAS

- Pirms darbinieks uzsāk darbus ar rokas instrumentiem, viņam jābūt instruētam darbam ar konkrēto instrumentu
- Pārnēsājot instrumentu ar asiem galiem vai asmeni, lietot aizsargpārvalkus, nevīrīt aso galu pret sevi
- Citam darbiniekam padot instrumentu tā, lai viņš varētu to paņemt aiz roktura
- Ievērot elektrodrošības prasības
- Griezt, sist virzienā prom no ķermeņa

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Apskati rokturi:

- Tam vajadzētu *ērti iegult plaukstā* – nebūt ne pārāk resnam, ne mazam, ne īsam
- Tam *nevajadzētu vadīt siltumu vai elektrību*
- Skaties, lai nebūtu asu malu un lai no darbarīka pirkstos nepaliktu rievas
- Ja iespējams, izvēlies rokturi ar *neslīdošu virsmu*
- Ja iespējams, izvēlies rokturi, kas ir *pārklāts ar mīkstu materiālu*, piemēram ar gumiju
- Ja darbs prasa lielu piepūli, rokturim vajadzētu atbilst *plaukstu garumam*, lai darbarīku varētu kārtīgi satvert. Garu rokturi var izmantot kā sviru, lai pārnestu spēku uz darbarīku, un saudzētu roku

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Lietojot elektriskos darbarīkus:

- Tam vajadzētu būt ar *garu sprūdu (palaidēju)*, lai vienlaikus varētu izmantot vairāk kā vienu pirkstu
- Izvēlies darbarīku ar *mazāku vibrāciju un zemāku trokšņa līmeni*. Pārāk liela vibrācija var bojāt rokas asinsvadus un izraisīt “baltā pirksta” sindromu. Ja instruments spēcīgi vibrē, to ir jāsatver ciešāk, un tas var izraisīt muskuļu sāpes
- Izvēlies instrumentu, kas ir *pietiekami smags* veicamajam darbam, bet nav tik smags, lai radītu papildu piepūli. Smagu instrumentu līdzsvaro ar atbalstu, ja iespējams
- Svarīgi izvēlēties ergonomiski projektētus rokas instrumentus, kas paredzēti konkrētā darba veikšanai

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

- *Ja darbarīku izmantos vairāk kā viens cilvēks, mēģiniet to izvēlieties tādu, lai ikvienam būtu ērti strādāt. Iespējams, ka vajadzēs atšķirīgus darbarīkus kreīļiem, kā arī strādniekiem ar lielām un mazām rokām*
- *Rūpējies, lai instrumenti būtu asi un darba kārtībā. Tādējādi iespējams samazināt spēku, kas nepieciešams, lietojot darbarīku – un samazināt spiedienu uz savām rokām un delnas locītavu*
- *Centies nesaliekt savu rokas locītavu, strādājot ar instrumentiem*
- *Centies atpūtināt rokas darba laikā. Pat ideāls darbarīks var radīt sāpes, ja to lieto ilgstoši. Noliec darbarīku malā vai ievieto tam paredzētā kastē, kad tas netiek izmantots*

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PĀRVIETOJOT SMAGUMUS AR FIZISKU SPĒKU

- Izmanto pieejamās palīgierīces (pacēlājus)
- Iepazīties ar norādēm uz iepakojuma, par iespējamiem riskiem, piemēram, par novirzītu vai nestabilu smaguma centru, kravas saturu, trauslumu
- Novērtē potenciāla smaguma formu, izmēru, iespējamo svaru un satveršanas iespējām
- Ja smaguma svars ir pārāk liels vai ja celšanas laikā ir jāieņem neērta poza, celšanā un pārvietošanā iesaisti kolēģus
- Pirms smaguma pārvietošanas izvēlies metodi – celt, nest, stumt, grūst, ripināt utml.
- Pārvietošanas / pārcelšanas laikā saglabā taisnu muguru
- Pārliecinies, ka grīda nav slidena un apavi neslīd pa to
- Liela izmēra smagumu, kas ierobežo redzamību, pārvieto divatā, pat ja pārvietojamais priekšmets nav smags
- Ievēro darba ritmu (necel pārāk lielus smagumus ļoti bieži un regulārus atpūtas pārtraukumus)
- Stingri saņem smagumu, izmantojot abas rokas, un piespied to pie ķermenim. Jo tālāk no ķermeņa smagums tiek turēts, jo lielāka slodze ir mugurai. Priekšmeta berze pret apģērbu palīdz noturēt to
- Celies vienmērīgi, iztaisnojot kājas un saglabājot taisnu muguru
- Neveic nekādus ķermeņa pagriezienus, izliekšanos, saliekšanos vai sniegšanos satverot, pārvietojot un noliekot smagumu
- Pārvieto kājas un visu ķermeni, lai nostātos atbilstošā pozīcijā, nevis pagriez tikai ķermeņa augšdaļu

DROŠĪBAS PRASĪBAS

VEICOT DARBU AR DATORU UN DARBA STACIJĀM

- Apgaismojums – atbilstošs veicamajam darba uzdevumam
- Datora un darba staciju novietojums - novieto, lai gaismas stari no logiem, iekārtām nenonāk tieši uz displeja ekrāna
- Atspīdumi - maksimāli samazini atspīdumus uz ekrāna
- Darba krēsls
 - Krēsla atzveltne – balsta muguru jostas un krustu daļu
 - Sēdekļa augstums - sēdekļa priekšējā mala atrodas paces bedres līmenī, leņķis ceļa locītavā ir lielāks 90° , pēdas stabili novietotas uz grīdas
 - Sēdekļa dziļums – mazāks par attālumu no gūžas locītavas līdz ceļa locītavai
 - Kāju paliktnis nepieciešams, ja darba virsma ir augstāka par nepieciešamo un nav regulējama un pēdas stabili nebalstās pret grīdas virsmu
- Darba galds un darba virsma - maz atstarojoša un pietiekami liela nepieciešamā darba aprīkojuma un iekārtu izvietojumam. Kā arī zem darba galda virsmas pietiekami liela brīva telpa kāju kustībām
- Displeja novietojums - monitora augšējā mala atrodas acu augstumā vai nedaudz zemāk
- Tastatūra un datorpele – atrodas tādā augstumā, ka elkoņa locītava ir 90° leņķī un plaukstas pamatnes locītava atbilstība pret darba virsmu
- Izvietojums - aprīkojums un iekārtas atrodas pēc iespējas pretī nodarbinātā sēdēšanas pozai, izvairoties no vienas ķermeņa daļas pagriešanas (kakla daļa / muguras jostas daļa)

BĪSTAMĀS IEKĀRTAS

- **Celšanas iekārtas**

(piemēram, lifti, eskalatori un konveijeri, kas paredzēti cilvēku pārvietošanai)

- **Katliekārtas**

(piemēram, izmantojot ēkas apsildei)

- **Spiedieniekārtu kompleksi**

- **Ķīmisko vielu ražošanas, uzglabāšanas un izmantošanas iekārtas un to kompleksi**

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 07.11.2000. MK not. 384 «Noteikumi par bīstamajām iekārtām»; 07.06.2016. MK not. 378 «Spiedieniekārtu un to kompleksu noteikumi»

TIESĪBU AKTI PAR BĪSTAMAJĀM IEKĀRTĀM

- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 16.02.2010. MK not. Nr. 137 "Cilvēku celšanai paredzēto pacēlāju tehniskās uzraudzības kārtība"
- 09.02.2010. MK not. Nr. 113 "Kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 17.11.2009. MK not. Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 14.02.2006. MK not. Nr. 124 "Noteikumi par bīstamo iekārtu pārbaudes zīmi"
- 07.11.200. MK not. Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām"

BĪSTAMO IEKĀRTU ATBILSTĪBA

- Jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
- Jābūt reģistrētām bīstamo iekārtu reģistrā
- Jābūt apgādātām ar lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- Jābūt pārbaudītām normatīvajos aktos paredzētajā apjomā, termiņos

Darbā ar bīstamajām iekārtām atkārtotā instruktāža darba vietā jāveic ne retāk kā 2 reizes gadā!

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 24.09.1998. likumā «Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību»

BĪSTAMO IEKĀRTU DOKUMENTĀCIJA

- Atbilstību apliecinājoši dokumenti
- Lietošanas dokumenti
- Brīdinoši uzraksti (latviešu valodā)
- Inspicēšanas institūcijas izsniegta pārbaudes zīme

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 24.09.1998. likumā «Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību»

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJA PIENĀKUMI

- Uzturēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Nodrošināt apkalpojošā personāla apmācību, instruktāžas
- Nodrošināt paredzēto pārbaužu veikšanu
- Pārtraukt bīstamo iekārtu darbību, ja konstatēts, ka tās apdraud cilvēku dzīvību, veselību, vidi un materiālās vērtības
- Ziņot Patērētāju tiesību aizsardzības centram par bīstamo iekārtu avārijām

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 24.09.1998. likumā «Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību»

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJU TIESĪBAS

- Ar darba devēju sabiedrisko organizāciju starpniecību piedalīties normatīvo aktu izstrādē
- Informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru un akreditācijas institūciju
- Izvēlēties inspicēšanas institūciju, ar kuru slēgt līgumu par bīstamo iekārtu pārbaužu veikšanu
- Veikt savā valdījumā esošo bīstamo iekārtu tehnisko apkopi un remontu

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 24.09.1998. likumā «Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību»

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

SLIMNĪCU DARBĪBA

SOCIĀLĀ APRŪPE
AR IZMITINĀŠANU

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

SLIMNĪCU DARBĪBAS UN SOCIĀLĀS APRŪPES AR IZMITINĀŠANU NOZARES INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI, DROŠĪBAS ZĪMES, VEICAMĀS OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 09.03.2016. gada EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2016/425
- 20.08.2002. gada MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

IAL ir izstrādājumi, ierīces un iekārtas, kuras nodarbinātais izmanto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbību.

IAL ir konkrētam darbiniekam piemērojami aizsardzības līdzekļi, kurus izvēlas atkarībā no darbinieka dzimuma, vecuma, auguma īpatnībām un veicamā darba specifikas.

IAL ir iespējams kombinēt, izmantojot vairākus aizsardzības līdzekļus vienlaikus (piemēram: aizsargbrilles un respiratoru).

Darba devējam ir pienākums bez maksas nodrošināt nodarbinātos ar viņiem nepieciešamajiem aizsardzības līdzekļiem.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RISKA KATEGORIJAS

- **I kategorija** (vienkāršas uzbūves IAL, kas aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt)
- **II kategorija** (IAL, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai kategorijai)
- **III kategorija** (sarežģītas uzbūves IAL, kas aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU MARĶĒJUMĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

- **“CE zīme”** ir marķējums, ar ko ražotājs norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami piestiprina uz IAL. Ja IAL īpatnību dēļ tas nav iespējams vai pamatots, to uzliek iepakojumam un IAL pavaddokumentiem
- **Ražotāja** (tā pilnvarotā pārstāvja), **importētāja** nosaukums un **pasta adrese**, tīmekļa vietnes adrese
- Uz IAL norādīts **tips, partijas vai sērijas numurs, vai cits identifikācijas elements**, ja IAL lielums vai raksturs to neļauj, vajadzīgā informācija būtu norādīta uz iepakojuma
- Ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota instrukcija un informācija valsts valodā (saprotami un salasāmi) par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt.

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

- Individuālos aizsardzības līdzekļus lieto, ja no darba vides riska faktora iedarbības nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams mazināt, lietojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus (aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti vairāk nekā viena nodarbinātā drošības un veselības aizsardzībai), vai ieviešot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus
- Veicot IAL glabāšanu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju, remontu u.tml., jāņem vērā ražotāja dotās instrukcijas

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

- Attiecīgie darba vides riska faktori
- Apstākļi darba vietā
- Ergonomikas prasības
- Nodarbināto auguma īpatnības

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 20.08.2002. MK not. 372 «Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus»

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA

Atļauts lietot tikai tādus aizsardzības līdzekļus, kuri projektēti un izgatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbilst:

- attiecīgajiem darba vides riska faktoriem (aizsardzības līdzeklis nedrīkst radīt vēl lielāku risku)
- apstākļiem darba vietā
- ergonomikas prasībām un nodarbināto veselības stāvoklim
- nodarbināto auguma īpatnībām (ja nepieciešams, aizsardzības līdzekli attiecīgi pielāgo)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU GLABĀŠANA

- Individuālos aizsardzības līdzekļus glabā tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu, vai kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību
- Ieteicams glabāt IAL tiem paredzētās speciālās vietās (oriģinālajā iepakojumā, skapīšos, konteineros, kārbās u. tml.)
- Piemērs: Brilles pēc lietošanas jāuzglabā tīrā, speciāli tām paredzētā vietā, pasargājot no karstuma un mitruma iedarbības. Uzglabāšanas temperatūra – 0-40 °C. Relatīvais mitrums – 30-80%

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU PĀRBAUDE

- Lietotājam pirms un pēc katras lietošanas vizuāli jāpārbauda IAL
- Visām IAL pārbaudēm jābūt dokumentētām
- Darba devējs nodrošina:
 - IAL periodiskās pārbaudes un, ja nepieciešams, arī testēšanu
 - IAL speciālās pārbaudes, ja radušās ārkārtas situācijas (piemēram, strādājot ar aizsargbrillēm, darbinieks ar tām atsitās pret darba aprīkojumu), kā arī ja tas nav ilgstoši lietots
- Nodarbinātie, kas lieto IAL un speciālo inventāru darbam augstumā, ir apguvuši darba aprīkojuma drošu un pareizu lietošanu un veic to pārbaudes pirms darba uzsākšanas

NOZARĒ LIETOJAMIE INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

GALVAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Cepure**

Darbs operācijas blokā, dažādu
manipulāciju veikšanas laikā

ACU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargbrilles**

Darbs, kuru veicot, iespējams traumēt acis
Darbs ar ķīmiskām vielām, kuras var iekļūt acīs,
autopsijas laikā

- **Aizsargbrilles darbam
ar lāzeri**

Darbos ar lāzeriekārtām

- **Sejas aizsegi**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un
seju, darbs ar ķīmiskās vielām

ELPCEĻU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Respiratora tipa elpceļu aizsardzības līdzeklis**

Darbs ar kur ir saskare ar infekcijām, vīrusiem

- **Sejas maska**

Darbos ar potenciāli infekciozu materiālu uzšļākšanās uz acu un augšējo elpceļu gļotādu, uz nebojātu ādu, kā arī ķirurģisku procedūru laikā

- **Respirators ar maināmiem filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar putekļiem un ķīmiskām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Gumijas cimdi

Darbi, kuros iespējams saskare ar asinīm
u. c. potenciāli inficētiem
šķidrumiem vai objektiem

- Ķīmiski izturīgi darba
cimdi

Darbs, kurā iespējama saskare ar
ķīmiskām vielām, telpu uzkopšanā,
instrumentu mazgāšanā utml.

- Karstumizturīgi cimdi

Darbos ar karstām virsmām, darbam pie
autoklāviem

KĀJU UN PĒDU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ergonomiski apavi ar neslīdošu zoli**

Darbs vietās, kur ilgstoši jāatrodas stāvus, jāpārvietojas

- **Apavu pārvalki – bahilas**

Darbos, kur jāierobežo infekciju izplatību

- **Apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem, neslīdošu zoli**

Pārnēsājot, pārvietojot smagus, vietās, kur ir iespējams paslīdēt

VĒDERA UN CITU ĶERMENĀ DAĻU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Virsvalks / halāts ar piedurknēm

Darbi, kuros kur jāierobežo infekciju izplatību

- Kombinezons

Darbi, kur jāierobežo infekciju izplatību

- Priekšauti, t.sk., svina priekšauti

Darbi, kuros iespējams nosmērēties, darbs ar ķīmiskām vielām, ar starojumu iekārtām

- Uzroči

Darbs ar ķīmiskām vielām, mitrumā u.c.

AIZSARGAPĢĒRBI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs un piederumi**
(Ziema/ vasara)

Darbs vietās, kur jābūt labi redzamam, darbs tuvu braucamajam ceļam

NOZARĒ LIETOJAMĀS DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecināma zīme, signālkrāsojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā.

APSVĒRUMI DROŠĪBAS ZĪMJU IZVĒLEI

- Izmantošanas nepieciešamība
- Piemērotība
- Iegādes specifika
- Izvietojšanas, to uzturēšanas, pārraudzības iespējas
- Darba zonas platība, tajā strādājošo skaits
- Riska faktori, apstākļi, par kuriem jābrīdina
- Nelaiemes gadījumu/arodslimības draudu iespējamība

DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

- Aizlieguma zīmes
- Brīdinājuma zīmes
- Rīkojuma zīmes
- Papildizejas, pirmās palīdzības zīmes

AIZLIEGUMA ZĪMES

Zīmes, kas aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju.

Zīmes veids - apla veida zīme, ar baltu vidu un sarkanu apla apmali un sarkanu šķērsvītrū pār zīmi.

2.1.
Nesmēkēt

2.2.
**Smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta**

2.3.
**Gājēju
kustība
aizliegta**

2.4.
**Nedzēst ar
ūdeni**

2.5.
Nav dzerams

2.6.
**Nepiederošām
personām kustība
aizliegta**

2.7.
**Iekšējā
transporta
kustība aizliegta**

2.8.
Nepieskarties

2.9.
**Aizliegts
(ar skaidrojošu
uzrakstu)**

2.10.
**Nestāvēt zem
kravas**

2.11.
**Sastatņu
montāža**

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (I)

Zīmes, kas brīdina par risku vai bīstamības iespēju.

Zīmes veids - trīsstūra veida zīme, ar dzeltenu fonu un melnu trīsstūra malu.

4.1.
**Vispārīga
bīstamība**

4.2.
**Eksplozīva vide
Vai sprādzien-
bīstama telpa**

4.3.
**Toksiska
viela**

4.4.
**Kodīga
viela**

4.5.
**Radioaktīva viela
Vai jonizējošs
starojums**

4.6.
**Uzmanību,
pacelta
krava**

4.7.
**Iekšējais
transports**

4.8.
**Bīstami,
elektrība**

4.9.
**Vispārēja
bīstamība**

4.10.
**Lāzera
stars**

4.11.
**Oksidējoša
viela**

4.12.
**Nejonizējoša
radiācija vai
starojums**

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
“Vispārēja bīstamība”, lai
brīdinātu par bīstamām
ķīmiskām vielām vai
maisījumiem, izmanto
vienīgi gadījumā, ja
nepieciešams apzīmēt
vairāku bīstamo vielu vai
maisījumu krājumus.

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (II)

4.13.
Spēcīgs
magnētiskais
lauks

4.14.
Uzmanību,
šķēršļi

4.15.
Uzmanību,
nelīdzens

4.16.
Bioloģiskais
rīksts

4.17.
Zema
temperatūra

4.19.
Eksplozīva
vide

4.20.
Sastatnes

4.21.
Uzmanību,
pakāpiens

4.22.
Uzmanību,
slidens

4.23.
Dziļš ūdens

4.24.
Zīmējums

4.25.
Uzmanību,
krītoši objekti

4.26.
Augsta
temperatūra

4.27.
Uzmanību, karsta
virsmas

4.28.
Uzmanību,
karsts tvaiks

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

RĪKOJUMA ZĪMES

Zīmes, kas norāda uz konkrētu darbību, lai aizsargātu darbinieku pret konkrētu risku.

6.1.
Jālieto
aizsargbrilles

6.2.
Jālieto
aizsargķivere

6.3.
Jālieto dzirdes
aizsardzības
līdzekļi

6.4.
Jālieto gāzmaska,
respirators

6.5.
Jālieto darba
apavi

6.6.
Jālieto
aizsargcimdi

6.7.
Jālieto
aizsargkostīms

6.8.
Jālieto sejas
aizsardzības līdzekļi

6.9.
Jālieto
aizsargjosta

6.10.
Jālieto
respirators

6.11.
Jālieto
antistatiski apavi

6.12.
Jālieto sejas
maska

6.13.
Gājēju ceļš,
maršruts

6.14.
Vispārīgā
rīkojuma zīme

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
"Vispārīgo rīkojuma" zīmi
lieto kopā ar citām zīmēm

PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN GLĀBŠANAS PAPILDIZEJU ZĪMES

8.1.
**Pirmās palīdzības
punkts**

8.2.
Nestuves

8.3.
**Sanitārā
apstrāde**

8.4.
Acu skalošana

8.5.
**Elpošanas
līdzekļi**

8.6.
**Pārsiešanas
līdzekļi**

8.7.
**Droša
pulcēšanās vieta**

8.8.
**Atdzīvināšanas
līdzekļi**

8.9.
**Tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības
izsaukšanai**

9.1.
**Papildizeja,
virziens pa kreisi**

9.1.
**Papildizeja,
virziens pa labi**

9.1.
**Papildizeja,
virziens uz leju**

9.2.
**Kustības
virziens pa
kreisi**

9.2.
**Kustības
virziens pa labi**

9.2.
**Kustības
virziens uz leju**

KĪMISKO VIELU UN PRODUKTU BĪSTAMĪBAS PIKTOGRAMMAS

Toksisks

Kodīgs

**Kaitīgs,
kairinošs**

**Viegli
uzliesmojošs**

**Sprādzien-
bīstams**

**Spēcīgs
oksidētājs**

Videi bīstams

**Bīstams
veselībai**

**Gāze zem
spiediena**

SIGNĀLKRĀSOJUMS

Krāsojums ar specifisku nozīmi, norāda kādu ierobežojumu.

Nav norādīta grīdas līmeņa maiņa

SMĒĶĒŠANU REGULĒJOŠĀS ZĪMES

16/05/2017 Ministru kabineta noteikumi Nr.260 "Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem".

- Aizliegumu smēķēt norāda ar uzrakstu "Smēķēt aizliegts" vai ar simbolu par smēķēšanas aizliegumu:

Smēķēt aizliegts

- Atļauju smēķēt norāda ar uzrakstu "Atļauts smēķēt" vai ar simbolu par atļauju smēķēt:

Atļauts smēķēt

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- Dezinfekcijas telpā pie iekārtas nav izvietotas drošības zīmes

ATBILSTOŠI:

- Izvietot brīdinājuma zīmi «Uzmanību, karsta virsma» un «Uzmanību, karsts tvaiks»
- Informēt darbiniekus par drošības zīmju nozīmi

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav izvietotas drošības zīmes

ATBILSTOŠI:

- Izvietot atbilstošas drošības zīmes
- Informēt darbiniekus par drošības zīmju nozīmi

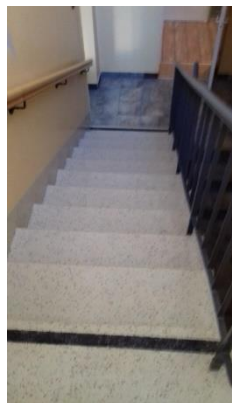

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav marķēti sliekšņi, pakāpieni, slīpuma līmeņa maiņa (uzbrauktuve)

ATBILSTOŠI:

- Sliekšņus, pakāpienus, trepju laida pirmo un pēdējo pakāpienu apzīmēt ar signālkrāsojumu
- Informēt darbiniekus par tā nozīmi.

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav atļauju smēķēt norādošu uzrakstu

ATBILSTOŠI:

- Izvietot smēķēšanu vietas regulējošās zīmes
- Informēt darbiniekus par tā nozīmi

Atļauts smēķēt

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav apzīmēti pārsiešanas līdzekļi

ATBILSTOŠI:

- Izvietot pie aptieciņas drošības zīmi «Pārsiešanas līdzekļi»
- Papildināt aptieciņu ar iztrūkstošajiem materiāliem saskaņā ar aptieciņai pievienoto sarakstu. Neuzglabāt aptieciņā medikamentus. Sekot līdzi termiņiem.

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

ATBILSTOŠI:

- Atbilstoši apzīmētas evakuācijas izejas durvis

ATBILSTOŠI:

- Pirms rentgena kabineta ir izvietota brīdinājuma zīme «Radioaktīva viela vai jonizējošs starojums»

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Darba aizsardzības likums nosaka, ka darba devējs nodrošina obligātu veselības pārbaudi tiem nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori, un tiem nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi. Kārtību, kādā veicama obligātā veselības pārbaude, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

Veselības pārbaudi veic personām:

- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā, kur viņu veselības stāvokli ietekmē veselībai kaitīgie darba vides faktori
- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos – bīstamos darbos, kur pastāv augsts nelaimes gadījumu risks pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- **Kaitīgie darba vides faktori** - vides vai darba procesa faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt nodarbināto veselības stāvokli un ilgstošas, intensīvas iedarbības rezultātā izraisīt slimības.
- 10.03.2009. MK not. 219 1. pielikums ietver kaitīgo darba vides faktoru uzskaitījumu, jo OVP laikā veicamie izmeklējumi un nepieciešamo ārstu konsultācijas, kā arī OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora un tā līmeņa konkrētā darba vietā.

KAITĪGO DARBA VIDES RISKA FAKTORU NOTEIKŠANA

- Veicot darba vides riska novērtējumu, darba aizsardzības speciālists nosaka darba vidē esošos kaitīgos faktorus un to nodarbināto loku, kas ir pakļauti šo faktoru iedarbībai. Kā arī nosaka, kādi darbinieki veic darbu īpašos apstākļos
- Būtiska loma precīzā OVP noteikšanā ir laboratorisko mērījumu veikšanai, jo OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora līmeņa (piemēram, trokšņa augstākā ekspozīcijas darbības vērtība ir 85 dB(A), bet darbinieks ir pakļauts 88 dB(A), tātad uz OVP veselībai kaitīgo darba vides faktoru troksnis darbinieks jāsūta veikt pārbaudi reizi gadā)

Atsauce: Pilna informācija ir 10.03.2009. MK Not. Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”

KAITĪGO DARBA VIDES RISKĀ FAKTORU NOTEIKŠANA

- Darba vietās, kur nodarbinātie ir vai var tikt pakļauti jonizējošā starojuma iedarbībai, regulāri jāuzrauga (jāmonitorē) ar individuālo dozimetru palīdzību, tādējādi nodrošinot efektīvāku pārbaudi ar mērķi noskaidrot, vai nodarbināto aizsardzība ir pietiekoša. Saņemtās starojuma devas tiek regulāri noteiktas, reģistrētas un uzskaitītas atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Atsauce: Pilna informācija ir 12.11.2013. MK Not. Nr.1284 «Darbinieku apstarošanas kontroles un uzskaites kārtība»

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

3 pielikums
Ministru kabineta
2009. gada 10. marta
noteikumiem Nr. 219

Obligātās veselības pārbaudes karte

I. Norādījums uz obligāto veselības pārbaudi

(Izstrādāties iestādes nosaukums) (mērķa, ja nepieciešams)

1. Darba devējs (nosaukums, adrese, tālrunis) _____
 2. Personas vārds, uzvārds _____
 3. Personas kods _____
 4. Dzīvesvieta _____
 5. Profesija _____
 6. Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi _____

(nosaukti ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 1. pielikuma ... punkta)

7. Īpašie darba apstākļi _____

(nosaukti ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 2. pielikuma ... punkta)

8. Darba stāžs šīs kartes 6. punktā minētajos veselībai kaitīgojos darba vides apstākļos _____

(sast. mēneši)

9. Darba stāžs šīs kartes 7. punktā minētajos īpašajos darba apstākļos _____

(sast. mēneši)

10. _____ tiek norīkots(-a) uz šādu obligāto
 (vārds, uzvārds)

veselības pārbaudi (atbilstošo pasvītrot):
 10.1. pirmreizējo veselības pārbaudi;
 10.2. ārpusējās veselības pārbaudi (iemesls: _____);
 10.3. periodisko veselības pārbaudi.

Darba devējs vai viņa pilnvarota persona

Amats _____

Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
 Zīmogs _____

II. Atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam

11. Personas veselības stāvokļa novērtējums (atbilstošo pasvītrot):
 11.1. veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam;
 11.2. veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam;
 11.3. konstatētas arrodslimības pazīmes.

12. Īpašas piezīmes un ieteikumi darba devējam

Arrodslimības sertifikāts _____
 Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
 Arstniecības iestādes zīmogs _____

III. Darba devēja veiktie pasākumi atbilstoši obligātajai veselības pārbaudei: atzinums norādītajam

Darba devējs vai viņa pilnvarota persona

Amats _____

Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
 Zīmogs _____

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Periodiskās un ārpuskārtas (papildu) veselības pārbaudes veikšanai darba devējs nosaka noteiktu laiku, ne mazāku par četrām nedēļām un ne lielāku par trijiem mēnešiem
- Nosūtot uz veselības pārbaudi, darba devējs izsniedz nodarbinātajam un personai pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas veselības pārbaudes karti divos eksemplāros, iepriekš aizpildot veselības pārbaudes kartes I sadaļu “Norīkojums uz obligāto veselības pārbaudi”

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaucību biežums

• Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi	1 x 3 gados
• Organiskas izcelsmes putekļi	1 x gadā, ja nav veikti mērījumi
• Dažādas ķīmiskās vielas (atbilstoši ķīmisko vielu riska novērtējumam)	1 x gadā, 1 x 2 gados vai
1 x 3 gados, atbilstoši
eksponēcijas indeksam
• Lateks izstrādājumi, tajā skaitā darbs izmantojot lateks cimdus	1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti	Pārbaužu biežums
Troksnis	1 x gadā, ja nav veikti mērījumi
Smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana	1 x 3 gados
Nakts darbs	1 x 3 gados
Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums, tajā skaitā darbs stāvot kājās	1 x 3 gados
Darbs ar datoru (darbs ar displejiem un darbstacijām)	1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

- Bieža, periodiska, atkārtota noliekšanās ilgāk nekā 50% no darba laika
- Biežas, monotonas, atkārtotas kustības; darbs, kas saistīts ar ilgstošu un intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu, tajā skaitā darbs ar rokām un rokas instrumentiem ilgāk nekā 50 % no darba laika
- Cits augsts psihoemocionālais stress darbā, t.sk. psihoemocionālā pārslodze

1 x 3 gados

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

- Jonizējošais starojums
(rentgenstarojums un gamma
starojums); radioaktīvās vielas un
jonizējošā starojuma avoti
- Bioloģiskie aģenti, kas var izraisīt
inficēšanos, t.sk. 2., 3. un 4. grupas
bioloģiskie aģenti (baktērijas, vīrusi,
sēnes, parazīti)

1 x 2 gados, ja iekļaujas B kategorijā
1 x gadā, ja iekļaujas A kategorijā

1 x 3 gados

Piezīme: darba aizsardzības speciālistam, izvērtējot darba vides riska novērtēšanas rezultātus, jāizvēlas arī tie faktori, kas nav minēti šajos slaidos (ja tādi tiek konstatēti risku novērtēšanā).

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS VEIDI

- Ievadapmācība
- Instruktaža darba vietā:
 - uzsākot darbu (sākotnējā)
 - darba gaitā (atkārtotā – ne retāk kā reizi gadā, darbā ar bīstamām iekārtām – ne retāk kā reizi sešos mēnešos)
- Neplānotā instruktaža
- Mērķa instruktaža
- Tematiskā apmācība

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 10.08.2010. MK not. Nr. 749 «Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos»

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS

Ievadapmācību drīkst veikt darba aizsardzības speciālists, uzņēmuma vadītāja rakstiski norīkota persona, kompetenta institūcija vai kompetents specialists, vai cita persona uzņēmumā, kas pārzina ievadapmācībā apgūstamos jautājumus.

Instruktažu darba vietā drīkst veikt tiešais darbu vadītājs, darba aizsardzības speciālists vai persona, kurai ir atbilstoša pieredze attiecīgajā amatā vai profesijā un kuru ir apmācījis darba aizsardzības speciālists, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists.

BĪSTAMO IEKĀRTU APKALPOJOŠĀ PERSONĀLA APMĀCĪBA

Bīstamās iekārtas apkalpojošais personāls — bīstamās iekārtas valdītāja norīkotas apmācītas personas, kuru rīcība ietekmē bīstamās iekārtas darbību vai tehnoloģiskā procesa norisi.

Darba devējs nodrošina bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla apmācību un instruktāžas, ņemot vērā bīstamās iekārtas veidu, sarežģītības un bīstamības pakāpi, kā arī darbinieku izglītību un iepriekšējā darba pieredzi.

Darbos ar bīstamām iekārtām atkārtoto instruktāžu veic ne retāk kā reizi sešos mēnešos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

Personai, kura veic specializētus darbus, jābūt atbilstošai kvalifikācijai un tās apliecinošam dokumentam.

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA

- Norīko personu, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā, lai gadījumā, rodas nepieciešamība sniegt palīdzību, uz vietas būtu darbinieks, kas to ir apmācīts darīt. Ieteicams, lai katrā maiņas laikā būtu vismaz viena persona, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā.
- Nodrošina, lai darba vietās būtu pieejams pietiekams skaits pirmās palīdzības aptieciņu, ņemot vērā darba vides riskus. Ja uzņēmumā ir vairākas struktūrvienības, ieteicams, lai pirmās palīdzības aptieciņa būtu pieejama katrā struktūrvienībā neatkarīgi no nodarbināto skaita.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 20.06.2001. "Darba aizsardzības likums"

SPECIFISKĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

Regulē: 24.10.2020. likums «Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums»
19.04.2016. MK not. Nr. 238 «Ugunsdrošības noteikumi»

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Personu pienākums atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Fiziskajai personai ir pienākums:

- Ziņot par to VUGD, zvanot uz numuru 112, nosaucot ugunsgrēka izcelšanās adresi vai vietu un ziņotāja vārdu, uzvārdu, kā arī sniegt pieprasīto papildu informāciju par ugunsgrēku
- Informēt ugunsgrēka dzēšanas un glābšanas darbu vadītāju par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka apdraudētajā vietā, objekta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un citiem bīstamiem faktoriem

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Objekta atbildīgajai personai papildus fiziskās personas pienākumam līdz brīdim, kad ierodas VUGD vienība, ir pienākums nodrošināt:

- Ugunsdrošības instrukcijā noteikto ugunsdzēsības pasākumu veikšanu
- Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu iedarbināšanu
- Tehnoloģisko iekārtu, elektroinstalācijas, elektroiekārtu, elektroierīču un inženiertīklu atvienošanu vai pārslēgšanu uz darba režīmu, kas neveicina ugunsgrēka attīstību un neierobežo tā dzēšanu
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta vai avārijas dienestu izsaukšanu (ja nepieciešams)

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

1. (Dzēst aizdegšanas avotu, gadījumā, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
2. Izvairīties no dūmiem, degšanas vietas
3. Evakuēties pa tuvāko izeju
4. Izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (tel. Nr. 112)
5. Pulcēties drošas pulcēšanās vietā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 19.04.2016. MK not. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Mehāniskās ventilācijas sistēma, kas nosūc degtspējīgas gāzes, tvaikus vai putekļus, ir sprādziendrošā izpildījumā, un to aprīko ar aizsargierīcēm, kas nepieļauj svešķermeņu iekļūšanu sistēmā. Šādu ventilācijas sistēmu pārbauda un tīra ne retāk kā reizi gadā
- Ventilācijas sistēmas automātiskos ugunsdrošos vārstus, aizsargierīces un to iedarbināšanas mehānismus attīra no putekļiem un citiem nosēdumiem
- Tehnoloģisko iekārtu, kurā darbības laikā rodas degtspējīgi putekļi (līdz 1 mm), aprīko ar nosūces ventilāciju, kas ieslēdzas pirms tehnoloģiskās iekārtas iedarbošanās vai vienlaikus ar to
- Sprādzienbīstamu procesu tehnoloģiskās iekārtas aprīko ar statiskās elektrības noņemšanas un zemējuma ierīcēm

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Uzglabājot degtspējīgus priekšmetus vai vielas noliktavu telpās pagrabā vai cokolstāvā jānodrošina dūmu izvadīšanu
- Ja ēka augstāka par diviem stāviem, katru kāpņu telpas stāvu nodrošina ar attiecīgā stāva kārtas numuru
- Ja vispārējā anestēzijā izmanto gaistošos anestēzijas līdzekļus, jānodrošina pacienta izelpotā gaisa izvadi no telpām
- **Aizliegts:**
 - izmantot bojātas tehnoloģiskās iekārtas
 - strādāt ar iekārtām, ja nedarbojas sprādzienbīstamības un ugunsbīstamības kontroles un mērīšanas ierīces
 - izmantot liftu evakuācijas gadījumā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 19.04.2016. MK not. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"; 20.01.2009. MK not.Nr.60 «Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām»

VISPĀRĒJĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Iepazīties un ievērot ugunsdrošības instrukciju
- Smēķēt tikai tam speciāli ierīkotās un norādītās vietās
- Zināt, kur atrodas tuvākais ugunsdzēsības aparāts un prast to pielietot
- Zināt, kur iespējams atslēgt ventilācijas un elektroiekārtas
- Neaizkraut ejas un rezerves izejas ar priekšmetiem un materiāliem
- Uzturēt kārtību un tīrību darba vietā
- Elektrosadales skapjus vienmēr turēt aizvērtus
(regulāri notīri putekļus, lai nebūtu iespējama to pašaiizdegšanās)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 19.04.2016. MK not. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- Neatbilstošs ugunsdzēsības līdzekļu zīmju izvietojums

ATBILSTOŠI:

- izvietot zīmi
«Uguns aizsardzības sistēmas manuālā iedarbināšanas ierīce» ar paskaidrojošiem uzrakstiem attiecīgi pie uguns aizsardzības sistēmu manuālās tālvadības iedarbināšanas ierīces
- Informēt darbiniekus par drošības zīmju nozīmi

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav veikta iekārtu tehniskā pārbaude

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- Norādīts neeksistējošs tālruņa numurs

NEATBILSTĪBA:

- nav veikta ugunsdzēsības aparāta tehniskā pārbaude saskaņā ar ražotāja norādītajiem termiņiem (transportlīdzeklī)

NEATBILSTĪBA:

- Aizšķērsotas evakuācijas durvis

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- Nav salabots durvju pašaizvēršanās mehānisms

NEATBILSTĪBA:

- aizlīmētas ventilācija lūka

NEATBILSTĪBA:

- Dezinfekcijas līdzeklis neatbilstošā iepakojumā, bez marķējuma un bīstamības raksturojuma

Situāciju analīze

Darbinieks A, veicot darbu ar šļirci, neizmeta to tam paredzētajā tvertnē, bet sadzīves atkritumu tvertnē. Tvertne ir marķēta ar flomāsteru. Tā rezultātā cits darbinieks B, kas veic uzkopšanu un sadzīves atkritumu savākšanu cēla maisu ar rokām to piespiežot sev un sadūrās ar šļirci (instruktāžā darbinieks bija instruēts, ka maisu nav atļauts saspiest vai piespiest pie ķermeņa).

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas redzamajā attēlā?

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbinieks A, veicot darbu ar šļirci, neizmeta to tam paredzētajā tvertnē, bet sadzīves atkritumu tvertnē. Tvertne ir marķēta ar flomāsteru. Tā rezultātā cits darbinieks B, kas veic uzkopšanu un sadzīves atkritumu savākšanu cēla maisu ar rokām to piespiežot sev un sadūrās ar šļirci (instruktāžā darbinieks bija instruēts, ka maisu nav atļauts saspiest vai piespiest pie ķermeņa).

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas redzamajā attēlā?

Nav ievērota bīstamo atkritumu izmešanas kārtība.

Nav ievērota bīstamo atkritumu pārvietošanas kārtība.

Atkritumu konteineri nav marķēti ar skaidri salasāmiem uzrakstiem.

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Darbinieki, darba aizsardzības speciālists un darba devējs.

Darbinieks A, jo neievēroja bīstamo atkritumu izmešanas kārtību savā darba vietā.

Darbinieks B, jo noteiktās prasības par drošu atkritumu pārvietošanu.

Darba aizsardzības speciālists un darba devējs, jo nebija nodrošināti augstākminēto pārkāpumu novēršanas pasākumi un nav bīstamo atkritumu tvertnes nav marķētas ar skaidri saprotamiem uzrakstiem.

Situāciju analīze

Intensīvās uzņemšanas nodaļa, vienā no koridora daļām uz grīdas ir saglabājies paklājs, kurš jau ir nonēsājies. Medicīnas masa katru dienu vairākas reizes pārvietojās pa šo paklāju un vienā no dienām medicīnas māsai nesot stikla kolbas aizķērās kāja aiz izciļņa un darbiniece nokrita. Kritiena rezultātā stikla kolbas saplīsa un traumēja nodarbinātās labo roku ar stikla lauskām. Darba vietā nebija veikts darba vides risku faktoru novērtējums.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, ja esošo paklāju nedemontēs?

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Intensīvās uzņemšanas nodaļa, vienā no koridora daļām uz grīdas ir saglabājies paklājs, kurš jau ir nonēsājies. Medicīnas masa katru dienu vairākas reizes pārvietojās pa šo paklāju un vienā no dienām medicīnas māsai nesot stikla kolbas aizķērās kāja aiz izciļņa un darbiniece nokrita. Kritiena rezultātā stikla kolbas saplīsa un traumēja nodarbinātās labo roku ar stikla lauskām. Darba vietā nebija veikts darba vides risku faktoru novērtējums.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

Cēloņi – darbinieka neuzmanība, darba steiga, darba devēja nepilnvērtīga iekšējās darba vides uzraudzība.

Novērst nelaimes gadījumu varēja – Izvērtējot atbilstoši darba vides risku faktorus, kā rezultātā paklāja defekta novēršana tiktu iekļauta darba aizsardzības pasākumu plānā paredzot paklāja noņemšanu vai remontu.

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, ja esošo paklāju nedemontēs?

Galvenais riska faktors ir aizķeršanās un pakļupšana, kā rezultātā var tikt traumētas dzīvībai svarīgas ķermeņa daļas. No kritieniem var veidoties dažāda veida lūzumi un sasitumi.

Situāciju analīze

Medicīnas iestādē tika ieviesti stingri noteikumi, ka turpmāk izmantosim tikai adatas ar drošības mehānismu, taču viena no darbiniecēm vēlējās izlietot adatu krājumus un darba procesā izmantoja adatu bez drošības mehānisma. Pēc veiktās injekcijas darbiniece novietoja šļirci uz galda, taču pēc brītiņa darbiniece runājot ar klientu atspiedās pret galdu un sajuta dūrienu sēžam zonā, viņa bija uzdūrusies pati uz savas šļirces.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums

Prognozējiet, kādas varētu būt iespējamās sekas, ja darba vietā tiks turpināts izmantot adatas bez drošības mehānisma!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Medicīnas iestādē tika ieviesti stingri noteikumi, ka turpmāk izmantosim tikai adatas ar drošības mehānismu, taču viena no darbiniecēm vēlējās izlietot adatu krājumus un darba procesā izmantoja adatu bez drošības mehānisma. Pēc veiktās injekcijas darbiniece novietoja šļirci uz galda, taču pēc brītiņa darbiniece runājot ar klientu atspiedās pret galdu un sajuta dūrienu sēžam zonā, viņa bija uzdūrusies pati uz savas šļirces.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
<u>1) Nepietiekama veicamo darbu uzraudzība</u>	Atbildīgajam darbiniekam par darba aizsardzību vajadzēja ievākt vecās šļirču adatas, lai tās netiktu pielietotas darba procesā.
<u>2) Darbinieka pārgalvība/patvala</u>	Darbinieks nav ievērojis medicīnas iestādes noteikumus.
<u>3) Darbinieka neuzmanība</u>	Darbiniecei šļirci vajadzēja nekavējoties izmest bīstamo atkritumu konteinerā.

Prognozējiet, kādas varētu būt iespējamās sekas, ja darba vietā tiks turpināts izmantot adatas bez drošības mehānisma!

Darbinieki var inficēties ar bīstamiem mikroorganismiem, kas ilgtermiņā var sabojāt nodarbināto veselību, imūnsistēmu un veidot mutācijas. Darbinieki paši var saslimt ar iespējamajām slimībām, ko pārnēsā viņu pacienti.

Darba uzdevumu lapa

Darbiniekam medicīnas iestādē bija nepieciešams pārvietot pacientu. Pacienta ķermeņa svars bija aptuveni 68kg. ceļot cilvēku no gultas nodarbinātais neizmantoja attēlā redzamo cilvēku celšanas palīgierīci, kā rezultātā sastiepa muguru. Darbinieks nebija apmācīts par atbilstošu palīgierīces lietošanu. Palīgierīcei nebija saglabājusies arī ražotāja lietošanas instrukcija.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu

Darba uzdevumu lapa Atbildes

Darbiniekam medicīnas iestādē bija nepieciešams pārvietot pacientu. Pacienta ķermeņa svars bija aptuveni 68kg. ceļot cilvēku no gultas nodarbinātais neizmantoja attēlā redzamo cilvēku celšanas palīgierīci, kā rezultātā sastiepa muguru. Darbinieks nebija apmācīts par atbilstošu palīgierīces lietošanu. Palīgierīcei nebija saglabājusies arī ražotāja lietošanas instrukcija.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu
Palīgierīces neizmantošana	Informēt nodarbinātos par nepieciešamību darba procesā izmantot palīgierīci	Darba aizsardzības speciālists
Nav pieejama lietošanas instrukcija	Nepieciešams nodrošināt lietošanas instrukciju un to izvietot blakus palīgierīcei	Darba devējs, darba aizsardzības speciālists
Darbiniekam nebija veikta apmācība	Veikt nodarbinātā apmācību par pareizu palīgierīces lietošanu	Darba aizsardzības speciālists

Darba uzdevumu lapa

Vienā no medicīnas iestādes nodarbināto atpūtas telpām tika atrasti attēlā redzami nezināmas izcelsmes ķīmiskie šķidrumi.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Vienā no medicīnas iestādes nodarbināto atpūtas telpām tika atrasti attēlā redzami nezināmas izcelsmes ķīmiskie šķidrumi.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi
Ķīmiskie šķidrumi atrodas pārtikā izmantojamajās pudelēs	Ķīmiskos šķidrumus uzglabā tikai oriģinālajā iepakojumā
Ķīmiskie šķidrumi nav marķēti atbilstoši likumdošanas prasībām	Ķīmiskos šķidrumus nepieciešams marķēt
Ķīmiskie šķidrumi atrodas atpūtas telpā, nevis speciālā uzglabāšanas vietā	Nodrošināt ķīmisko šķidrumu uzglabāšanu speciālā novietnē

Darba uzdevumu lapa

Zobārstniecības privātp praksē nodarbinātie veicot manipulācijas ļoti bieži neizmanto sejas masku un sejas vairogu. Sejas maskas netiek izmantotas, jo tās tiek iepirktas nepietiekošā apjomā.

Darba dienas beigās nodarbinātie bieži sūdzās par muguras sāpēm un roku tirpoņu.

Nosakiet, pastāvošos riskus, nepieciešamos preventīvos pasākumus to novēršanai vai mazināšanai un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Riski	Novēršanas iespējas un pasākumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Zobārstniecības privātp praksē nodarbinātie veicot manipulācijas ļoti bieži neizmanto sejas masku un sejas vairogu. Sejas maskas netiek izmantotas, jo tās tiek iepirktas nepietiekošā apjomā.

Darba dienas beigās nodarbinātie bieži sūdzās par muguras sāpēm un roku tirpoņu.

Nosakiet, pastāvošos riskus, nepieciešamos preventīvos pasākumus to novēršanai vai mazināšanai un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Riski	Novēršanas iespējas un pasākumi
Zobu apstrādes laikā radušos putekļu ieelpošana	Informēt nodarbinātos par nepieciešamību vilkt sejas masku. Nodrošināt sejas maskas pietiekošā daudzumā. Kontrolēt to izmantošanu
Mikroorganismu ieelpošana	Informēt nodarbinātos par nepieciešamību vilkt sejas masku. Nodrošināt sejas maskas pietiekošā daudzumā. Kontrolēt to izmantošanu
Saskare ar mikroorganismiem pilienū, siekalu veidā	Informēt nodarbinātos par nepieciešamību vilkt sejas vairogu. Kontrolēt to izmantošanu
Darba poza (stāvus vai sēdus ar noliektu galvu)	Nodrošināt kabinetu ar funkcionālu pielāgojamu un regulējamu pacienta krēslu. Informēt nodarbinātos par ergonomikas prasību ievērošanu Noteikt instrukcijā vai darba kārtības noteikumos atpūtas režīmu un kārtību
Darbs ar rokām (biežas atkārtotas roku kustības)	Noteikt instrukcijā vai darba kārtības noteikumos atpūtas režīmu un kārtību

SLIMNĪCU DARBĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU TESTS I

- Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, veicot dažādas pārbaudes vai izmeklējumus, veselības aprūpes iestādēs? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
 - 1000 lx
 - 500 lx
- Darba devējam ir šādi pienākumi: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā
- Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem ir jāņem vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
 - Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
 - Nodarbināto auguma īpatnības
 - Attiecīgie darba vides riska faktori
 - Cenu
 - Darbinieka gaume

5. Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsts tvaiks	1.
B. Lāzera stars	2.
C. Uzmanību, karsta virsma	3.

- Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
 - Jāpārtrauc strāvas iedarbība
 - Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

7. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Labāk stumt, nekā vilkt
- B. Labāk vilkt, nekā stumt

8. Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pirmajā darba dienā
- B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
- C. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas

9. Balsta kustību aparāta arodslimības ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Vīrushepatīts
- B. Adhezijs pleca kapsulīts
- C. Spondilozes
- D. Ādas apdegumi
- E. Karpālā kanāla sindroms

10. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem rehabilitācijas centrā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Smags darbs, kas saistīts ar pacientu pārcelšanu
- B. Paaugstināts troksnis
- C. Pazemināts apgaismojums
- D. Paslīdēšana, aizķeršanās
- E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- F. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk

12. Vai dezinfekcijas līdzeklis var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpot

13. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	_____	a) Siltuma starojums
2.) m/s	_____	b) Temperatūra
3.) kcal	_____	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	_____	d) Gaisa kustības ātrums

14. Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības saskaroties ar bioloģiskajām vielām? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. MK Nr.284
- B. MK Nr.66
- C. MK Nr.189

15. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzīgu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

16. Kāda veida bīstamību norāda attēlotās zīmes? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

Hazard classification & labelling

Danger! According to the harmonised classification and labelling (ATP01corr) approved by the European Union, this substance is toxic if inhaled, may cause genetic defects, may cause cancer, is an extremely flammable gas, causes serious eye irritation, causes skin irritation and may cause respiratory irritation.

Properties of concern

- A. Fizikālā bīstamība
- B. Bīstams videi
- C. Bīstams veselībai
- D. Visas atbildes ir pareizas

17. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējamās 1 pareizā atbilde)

- A. Veselības ministrija
- B. Labklājības ministrija
- C. Valsts darba inspekcija
- D. Arodslimības ārstu komisija

18. Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt nepietiekošu apgaismojumu sociālās aprūpes iestādes gaitenēs un kāpņu telpās? (Iespējamās 4 pareizās atbildes)

- A. Vispārējā apgaismojuma lietošana
- B. Lokālā apgaismojuma lietošana
- C. Regulāra gaismas ķermeņu tīrīšana
- D. MK noteikumu Nr. 359 ievērošana
- E. Piemērots apgērbs un apavi
- F. Individuālā dozimetrija

19. Vai ir pieļaujams, ka ražotāja vai pilnvarotā pārstāvja sagatavotā instrukcija par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt. nav valsts valodā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, ir pieļaujama
- B. Nē, nav pieļaujama

20. Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti / atbilstoši nodarbinātajam, kurš strādā ar rentgena iekārtu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Svina priekšautus
- B. Pirkstu aizsargi (uzpirksteņi)
- C. Aizsargapavi pret ķīmisku iedarbību
- D. Ķīmiski izturīgi cimdi
- E. Respirators

21. Kurš no minētājiem apgalvojumiem ir patiess? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi mēnesī), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu
- B. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi nedēļā), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu
- C. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi gadā), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu

22. Kādos no minētājiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces?

(Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Toksoplazma
- B. Vīrusi (HBV, HCV, HIV)
- C. Herpes vīruss
- D. A hepatīts
- E. Masaliņu (*rubella*) vīruss
- F. Tuberkuloze

23. Kurš no minētājiem darba aprīkojumiem tiek pielietots veselības aprūpes nozarē? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

1.

2.

3.

24. Kurš no minētājiem gadījumiem, var ietekmēt piespiedu darba pozas rašanos? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Noliekta galva, ja darbs jādara stāvus un jāskatās uz leju uz darba virsmu
- B. Darbs, kas saistīts ar ilgstošu staigāšanu
- C. Darbs, kas saistīts ar sēdēšanu reģistratūrā
- D. Visas iepriekš minētas atbildes ir pareizas
- E. Neviena no iepriekš minētām atbildēm nav pareiza

25. Kāds ir noteiktais aizsardzības līdzekļa lietošanas ilgumu? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Atkarīgs no darba vides riska faktoriem, to, cik bieži un ilgi nodarbinātais tiek pakļauts riskam
- B. Atkarīgs no darba vietas raksturojuma un aizsardzības līdzekļa efektivitātes
- C. Nav noteikts aizsardzības līdzekļu lietošanas ilguma

26. Vai šādu kāpņu izmantošana ir drošs darba paņēmieni? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, šīs kāpnes ir droši izmantot, jo tās ir stabilas
- B. Šīs kāpnes nav drošas, jo tām nav margu
- C. Šīs kāpnes nav drošas, jo tās ir no koka

27. Vai personas, kurām ir konstatēta pārnesta B hepatīta infekcija ir jāveic obligāta vakcinācija, ja nodarbinātājs strādā neatliekamās medicīnas palīdzības sniegšanā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nē, nav jāvakcinē
- B. Jā, ir jāvakcinē
- C. Jā ir jāvakcinē, ja saskares biežums ar bioloģiskajiem aģentiem ir vismaz vienu reizi mēnesī

28. Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Driķst smēķēt;
- B. Nedriķst smēķēt;
- C. Atļauts smēķēt tieši pie zīmes

29. Darba procesos kur ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, un novērtē to risku, ņemot vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nodarbināto veselības pārbažu rezultātus
- B. Veikto vai veicamo preventīvo pasākumu rezultātus un prognozes
- C. Informāciju par ķīmisko vielu un maisījumu bīstamību
- D. Ķīmisko vielu un maisījumu bioloģiskās ekspozīcijas rādītājus
- E. Pareizas visas augstāk minētās atbildes

30. Kuras no minētajām problēmām izraisa paaugstinātu risku, pārvietojot smagus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Neērta vai piespiedu poza, nepietiekama darba zonas platība
- B. Pārāk bieža stiepšanās, saliekšanās
- C. Fiziskā spēka pielietošana, pārvietojot ļoti smagus priekšmetus
- D. Visas iepriekš minētās atbildes ir pareizas
- E. Neviena iepriekš minētā atbilde nav pareiza

ATBILDES (I)

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** (*Iespējama 1 pareizā atbilde*)
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, veicot dažādas pārbaudes vai izmeklējumus, veselības aprūpes iestādēs?** (*Iespējama 1 pareizā atbilde*)
 - A. 1000 lx
 - B. 500 lx
3. **Darba devējam ir šādi pienākumi:** (*Iespējamās 3 pareizās atbildes*)
 - A. Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - B. Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - D. Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - E. Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā
4. **Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem ir jāņem vērā?** (*Iespējamās 3 pareizās atbildes*)
 - A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
 - B. Nodarbināto auguma īpatnības
 - C. Attiecīgie darba vides riska faktori
 - D. Cenu
 - E. Darbinieka gaume

5. Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsts tvaiks (2)	1.
B. Lāzera stars (1)	2.
C. Uzmanību, karsta virsma (3)	3.

6. **Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
 - B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
 - C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

- 7. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- Labāk stumt, nekā vilkt
 - Labāk vilkt, nekā stumt
- 8. Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- Pirmajā darba dienā
 - Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas
- 9. Balsta kustību aparāta arodslimības ir: (Iespējamās 3 pareizās atbildes)**
- Vīrushepatīts
 - Adhezijs pleca kapsulīts
 - Spondilozes
 - Ādas apdegumi
 - Karpālā kanāla sindroms
- 10. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem rehabilitācijas centrā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)**
- Smags darbs, kas saistīts ar pacientu pārcelšanu
 - Paaugstināts troksnis
 - Pazemināts apgaismojums
 - Paslīdēšana, aizķeršanās
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
 - Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
 - Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk
- 12. Vai dezinfekcijas līdzeklis var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- Jā, var kalpot
 - Nē, nevar kalpot
- 13. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!**
Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	<u>c</u>	a) Siltuma starojums
2.) m/s	<u>d</u>	b) Temperatūra
3.) kcal	<u>a</u>	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	<u>b</u>	d) Gaisa kustības ātrums
- 14. Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības saskaroties ar bioloģiskajām vielām? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- MK Nr.284
 - MK Nr.66
 - MK Nr.189

15. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzīgu maiņu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

16. Kāda veida bīstamību norāda attēlotās zīmes? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Fizikālā bīstamība
- B. Bīstams videi
- C. Bīstams veselībai
- D. Visas atbildes ir pareizas

17. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējamās 1 pareizā atbilde)

- A. Veselības ministrija
- B. Labklājības ministrija
- C. Valsts darba inspekcija
- D. Arodslimības ārstu komisija

18. Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt nepietiekošu apgaismojumu sociālās aprūpes iestādes gaitenēs un kāpņu telpās? (Iespējamās 4 pareizās atbildes)

- A. Vispārējā apgaismojuma lietošana
- B. Lokālā apgaismojuma lietošana
- C. Regulāra gaismas ķermeņu tīrīšana
- D. MK noteikumu Nr. 359 ievērošana
- E. Piemērots apgērbs un apavi
- F. Individuālā dozimetrija

19. Vai ir pieļaujams, ka ražotāja vai pilnvarotā pārstāvja sagatavotā instrukcija par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt. nav valsts valodā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, ir pieļaujama
- B. Nē, nav pieļaujama

20. Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti / atbilstoši nodarbinātajam, kurš strādā ar rentgena iekārtu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Svina priekšautus
- B. Pirkstu aizsargi (uzpirksteņi)
- C. Aizsargapavi pret ķīmisku iedarbību
- D. Ķīmiski izturīgi cimdi
- E. Respirators

21. Kurš no minētājiem apgalvojumiem ir patiess? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi mēnesī), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu
- B. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi nedēļā), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu
- C. Pret B hepatītu obligāti vakcinējami darbinieki, kuri regulāri (vismaz reizi gadā), pildot darba pienākumus vai mācībās, nonāk tiešā saskarē ar pacientiem vai cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu

22. Kādos no minētājiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Toksoplazma
- B. Vīrusi (HBV, HCV, HIV)
- C. Herpes vīruss
- D. A hepatīts
- E. Masaliņu (rubella) vīruss
- F. Tuberkuloze

23. Kurš no minētājiem darba aprīkojumiem tiek pielietots veselības aprūpes nozarē? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

1.
-
2.
-
3.

24. Kurš no minētājiem gadījumiem, var ietekmēt piespiedu darba pozas rašanos? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Noliekta galva, ja darbs jādara stāvus un jāskatās uz leju uz darba virsmu
- B. Darbs, kas saistīts ar ilgstošu staigāšanu
- C. Darbs, kas saistīts ar sēdēšanu reģistratūrā
- D. Visas iepriekš minētas atbildes ir pareizas
- E. Neviena no iepriekš minētām atbildēm nav pareiza

25. Kāds ir noteiktais aizsardzības līdzekļa lietošanas ilgumu? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Atkarīgs no darba vides riska faktoriem, to, cik bieži un ilgi nodarbinātais tiek pakļauts riskam
- B. Atkarīgs no darba vietas raksturojuma un aizsardzības līdzekļa efektivitātes
- C. Nav noteikts aizsardzības līdzekļu lietošanas ilguma

26. Vai šādu kāpņu izmantošana ir drošs darba paņēmieni? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, šīs kāpnes ir droši izmantot, jo tās ir stabilas
- B. Šīs kāpnes nav drošas, jo tām nav margu
- C. Šīs kāpnes nav drošas, jo tās ir no koka

27. Vai personas, kurām ir konstatēta pārnesta B hepatīta infekcija ir jāveic obligāta vakcinācija, ja nodarbinātājs strādā neatliekamās medicīnas palīdzības sniegšanā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nē, nav jāvakcinē
- B. Jā, ir jāvakcinē
- C. Jā ir jāvakcinē, ja saskares biežums ar bioloģiskajiem aģentiem ir vismaz vienu reizi mēnesī

28. Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Driķst smēķēt;
- B. Nedriķst smēķēt;
- C. Atļauts smēķēt tieši pie zīmes

29. Darba procesos kur ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, un novērtē to risku, ņemot vērā: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nodarbināto veselības pārbaūžu rezultātus
- B. Veikto vai veicamo preventīvo pasākumu rezultātus un prognozes
- C. Informāciju par ķīmisko vielu un maisījumu bīstamību
- D. Ķīmisko vielu un maisījumu bioloģiskās ekspozīcijas rādītājus
- E. Pareizas visas augstāk minētās atbildes

30. Kuras no minētajām problēmām izraisa paaugstinātu risku, pārvietojot smagus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Neērta vai piespiedu poza, nepietiekama darba zonas platība
- B. Pārāk bieža stiepšanās, saliekšanās
- C. Fiziskā spēka pielietošana, pārvietojot ļoti smagus priekšmetus
- D. Visas iepriekš minētās atbildes ir pareizas
- E. Neviena iepriekš minētā atbilde nav pareiza

ATBILDES			
1	E	16	D
2	A	17	D
3	A, C, E	18	A, B, C, D
4	A, B, C	19	B
5	A-2, B-1, C-3	20	A
6	B	21	A
7	A	22	A, C, E
8	C	23	1, 2
9	B, C, E	24	D
10	A, D	25	A, B
11	A	26	B
12	A	27	A
13	1-C, 2-D, 3-A, 4-B	28	C
14	C	29	E
15	E	30	D

SLIMNĪCU DARBĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU

TESTS II

1. **Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
2. **Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt ilgstošu darbu sēdus pozā, kombinācijā ar noliekšanos, piem., veicot diagnostiskas manipulācijas?** *(Iespējamās 4 pareizās atbildes)*
 - A. Regulāras atpūtas pauzes
 - B. Problēmu izrunāšana, atbalsta sniegšana
 - C. Atslodzes vingrinājumu organizēšana
 - D. Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku fizioloģiskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)
 - E. Profesionālās izaugsmes iespēju nodrošināšana
 - F. Organizatoriski pasākumi ieviešana- pacientu plūsmu kontrolēšana, slodzes dozēšana
 - G. Atbalsta programmas stresa vadībai
3. **Ko nozīmē “CE zīme”?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Tas ir ražotāja marķējums, kas norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu.
 - B. Tas ir ražotāja marķējums, kas norāda IAL derīguma termiņu
 - C. Tas ir piegādātāja marķējums, kas norāda, ka minēti IAL drīkst tirgot Latvijas tirgū
4. **Vai darbiniekiem, kuri ir obligāti vakcinējami pret B hepatītu, ir tiesības uz laboratorisko pārbaudi pārnests vai esošas B hepatīta infekcijas noteikšanai?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Jā, ir un izdevumus saistītos ar pārbaudēm sedz nodarbinātais
 - B. Jā, ir un izdevumus saistītos ar pārbaudēm sedz darba devējs
 - C. Nē, nav
5. **Kādiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Tuberkuloze
 - B. Masaliņu (*rubella*) vīruss
 - C. Herpes vīruss
 - D. A hepatīts
 - E. HIV / AIDS
 - F. Citomegalovīruss
 - G. B un C hepatīts
6. **Vai anestēzijas gāzes var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Jā, var kalpot
 - B. Nē, nevar kalpo

7. Kādam jābūt veselības pārbaūžu biežumam, ja nodarbinātajam darbs ir saistīts ar atrašanās piespiedu pozā ilgāk nekā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājumu, t.sk. darbs, stāvēt kājās? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Vienu reizi divos gados
 - B. Katru gadu
 - C. Vienu reizi trijos gados
8. Kuras no minētajiem gadījumiem raksturo vienveidīgas, ātras kustības slimnīcas reģistratūrā? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Darbošanās ar datorpeli un klaviatūru (tastatūru)
 - B. Injekciju veikšana
 - C. Piecelšanās no krēsla ik pēc 2 stundām
 - D. Apmeklētāju sagaidīšana un pavadīšana līdz speciālistam
 - E. Skatīšanās ekrāna monitorā
9. Kā pareizi uzglabāt aizsardzības līdzekļus? *(Iespējamās 2 pareizās atbildes)*
- A. Uzglabāt tā, lai nepieļautu kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību
 - B. Uzglabāt tā, lai ātrāku varētu tos paņemt izmantošanai
 - C. Uzglabāt tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu
 - D. Uzglabāt tos novietojot uz darba virsmas vai skapī
 - E. Uzglabāt, novietojot, lai kolēģis tos neaizsniedz
10. Kurš no minētajiem apgalvojumiem ir patiess? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi mēnesī
 - B. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi gadā
 - C. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi dienā
11. Kuras no minētajām problēmām izraisa paaugstinātu risku, pārvietojot smagus? *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Smagumi jānes lielus attālumus
 - B. Ātrs vai monotons darba temps
 - C. Nelīdzena grīdas virsma (bedres, izciļņi, bojāts segums, dažādi priekšmeti uz grīdas u.c.)
 - D. Pārvietojamie priekšmeti ir neērti satverami
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes ir pareizas
 - F. Neviena iepriekš minētā atbilde nav pareiza
12. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
 - B. Nodarbināto auguma īpatnības
 - C. Attiecīgie darba vides riska faktori
 - D. Cenu
 - E. Pieejamību tirgū

- 13. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
- 14. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 15. Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
- 16. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem slimnīcā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)**
- A. Darbs ar smago tehniku
 - B. Pirkstu, roku traumēšana, sagriežot
 - C. Darbs pazemē
 - D. Darbs ar ķīmiskām vielām
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 17. Kādi cimdi jālieto, strādājot pie autoklāviem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Karstumizturīgi cimdi
 - B. Dielektriskie cimdi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
 - C. Neoprēna vai gumijas cimdi
 - D. Vienreizējas lietošanas cimdi
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - F. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 18. Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, veicot veselības aprūpes iestādes dermatoloģijas kabinetā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. 1000 lx
 - B. 500 lx
- 19. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
- 20. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareizā atbilde)**
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

21. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles	1.
B. Jālieto sejas maska	2.
C. Uzmanību, nelīdzens	3.
D. Uzmanību, šķēršļi	4.

22. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības

1. Bronhiālā astma _____
2. Pneimokonioze _____
3. Spondiloze _____
4. Karpālā kanāla sindroms _____
5. Nātrene _____

Izpausmes

- A) Tirpšana
- B) Niezēšana, izsitumi uz ādas
- C) Plaušu iekaisums
- D) Sāpoša mugura
- E) Atkārtotas elpas trūkuma epizodes

23. Kādos no minētajiem gadījumiem veselības aprūpes nozarē jālieto sejas un acu aizsarglīdzekļi?
(Iespējamās 3 pareizas atbildes)

- A. Ja ir iespējama asiņu vai citu potenciāli infekciozu materiālu uzšļākšanās uz acu gļotāda
- B. Ja ir iespējama asiņu vai citu potenciāli infekciozu materiālu uzšļākšanās uz ne bojātas ādas
- C. Ķirurģisku procedūru laikā
- D. Sejas un acu aizsardzības līdzekļi nav jālieto
- E. Fizioterapijas un ergoterapijas laikā
- F. Fizikālo procedūru laikā

24. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju?
(Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, drīkst
- B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
- C. Nē, nedrīkst

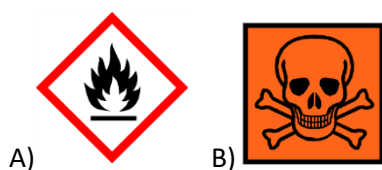
25. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Valsts darba inspekcija
- B. Arodslimības ārstu komisija
- C. Labklājības ministrija
- D. Darba devējs ar arodārstu

26. Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. MK Nr.660
- B. MK Nr.61
- C. MK Nr.325

27. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

28. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
- B. Nedzēst ar eļļu
- C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
- D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

29. Kuri no minētajiem gadījumiem attiecas uz obligāti vakcinējamiem darbiniekiem pret B hepatītu? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Rehabilitācijas iestādes fizioterapeits
- B. Rehabilitācijas iestādes audiologopēds
- C. Rehabilitācijas iestādes apkopējs un veļas mazgātavas darbinieks
- D. Ārstniecības personas, kuras sniedz neatliekamo medicīniskās palīdzību

30. Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti ātrās palīdzība brigādēs nodarbinātajiem? (Iespējama 4 pareizās atbildes)

- A. Ergonomiski ērti apavi ar neslīdošu zoli, kas piemēroti darbam telpām un / vai apavu pārvalki (bahilas)
- B. Pirkstu aizsargi (uzpirksteņi)
- C. Laika apstākļiem piemērots darba apģērbs ar atstarojošiem elementiem
- D. Elpceļu aizsardzības līdzekļi (maskas operācijas blokiem).
- E. Vienreizējas lietošanas cimdi
- F. Visas atbildes ir pareizas
- G. Neviena atbilde nav pareiza

ATBILDES (II)

1. **Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
2. **Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt ilgstošu darbu sēdus pozā, kombinācijā ar noliekšanos, piem., veicot diagnostiskas manipulācijas?** *(Iespējamās 4 pareizās atbildes)*
 - A. Regulāras atpūtas pauzes
 - B. Problēmu izrunāšana, atbalsta sniegšana
 - C. Atslodzes vingrinājumu organizēšana
 - D. Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku fizioloģiskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)
 - E. Profesionālās izaugsmes iespēju nodrošināšana
 - F. Organizatoriski pasākumi ieviešana- pacientu plūsmu kontrolēšana, slodzes dozēšana
 - G. Atbalsta programmas stresa vadībai
3. **Ko nozīmē “CE zīme”?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Tas ir ražotāja marķējums, kas norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu.
 - B. Tas ir ražotāja marķējums, kas norāda IAL derīguma termiņu
 - C. Tas ir piegādātāja marķējums, kas norāda, ka minēti IAL drīkst tirgot Latvijas tirgū
4. **Vai darbiniekiem, kuri ir obligāti vakcinējami pret B hepatītu, ir tiesības uz laboratorisko pārbaudi pārnestas vai esošas B hepatīta infekcijas noteikšanai?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
 - A. Jā, ir un izdevumus saistītos ar pārbaudēm sedz nodarbinātais
 - B. Jā, ir un izdevumus saistītos ar pārbaudēm sedz darba devējs
 - C. Nē, nav
5. **Kādiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces?** *(Iespējamās 3 pareizās atbildes)*
 - A. Tuberkuloze
 - B. Masaliņu (rubella) vīruss
 - C. Herpes vīruss
 - D. A hepatīts
 - E. HIV / AIDS
 - F. Citomegalovīruss
 - G. B un C hepatīts
6. **Vai anestēzijas gāzes var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Jā, var kalpot
 - B. Nē, nevar kalpo

7. Kādam jābūt veselības pārbaūžu biežumam, ja nodarbinātajam darbs ir saistīts ar atrašanās piespiedu pozā ilgāk nekā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums, t.sk. darbs, stāvēt kājās? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Vienu reizi divos gados
 - B. Katru gadu
 - C. Vienu reizi trijos gados
8. Kuras no minētajiem gadījumiem raksturo vienveidīgas, ātras kustības slimnīcas reģistratūrā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Darbošanās ar datorpeli un klaviatūru (tastatūru)
 - B. Injekciju veikšana
 - C. Piecelšanās no krēsla ik pēc 2 stundām
 - D. Apmeklētāju sagaidīšana un pavadīšana līdz speciālistam
 - E. Skatīšanās ekrāna monitorā
9. Kā pareizi uzglabāt aizsardzības līdzekļus? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)
- A. Uzglabāt tā, lai nepielautu kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību
 - B. Uzglabāt tā, lai ātrāku varētu tos paņemt izmantošanai
 - C. Uzglabāt tā, lai nepielautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu
 - D. Uzglabāt tos novietojot uz darba virsmas vai skapī
 - E. Uzglabāt, novietojot, lai kolēģis tos neaizsniedz
10. Kurš no minētajiem apgalvojumiem ir patiess? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi mēnesī
 - B. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi gadā
 - C. Obligāti vakcinējami darbinieki pret B hepatītu ir tad, ja saskare ar cilvēku bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt vai pārnest B hepatīta vīrusu ir vismaz vienu reizi dienā
11. Kuras no minētajām problēmām izraisa paaugstinātu risku, pārvietojot smagus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Smagumi jānes lielus attālumus
 - B. Ātrs vai monotons darba temps
 - C. Nelīdzena grīdas virsma (bedres, izciļņi, bojāts segums, dažādi priekšmeti uz grīdas u.c.)
 - D. Pārvietojamie priekšmeti ir neērti satverami
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes ir pareizas
 - F. Neviena iepriekš minētā atbilde nav pareiza
12. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
 - B. Nodarbināto auguma īpatnības
 - C. Attiecīgie darba vides riska faktori
 - D. Cenu
 - E. Pieejamību tirgū

13. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
14. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
15. Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
16. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem slimnīcā? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)
- A. Darbs ar smago tehniku
 - B. Pirkstu, roku traumēšana, sagriežot
 - C. Darbs pazemē
 - D. Darbs ar ķīmiskām vielām
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
17. Kādi cimdi jālieto, strādājot pie autoklāviem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Karstumizturīgi cimdi
 - B. Dielektriskie cimdi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
 - C. Neoprēna vai gumijas cimdi
 - D. Vienreizējas lietošanas cimdi
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - F. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
18. Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, veicot veselības aprūpes iestādes dermatoloģijas kabinetā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. 1000 lx
 - B. 500 lx
19. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
20. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

21. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles (2)	1.
B. Jālieto sejas maska (4)	2.
C. Uzmanību, nelīdzens (1)	3.
D. Uzmanību, šķēršļi (3)	4.

22. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības	Izpausmes
1. Bronhiālā astma __E__	A) Tirpšana
2. Pneimokonioze __C__	B) Niezēšana, izsitumi uz ādas
3. Spondiloze __D__	C) Plaušu iekaisums
4. Karpālā kanāla sindroms __A__	D) Sāpoša mugura
5. Nātrene __B__	E) Atkārtotas elpas trūkuma epizodes

23. Kādos no minētajiem gadījumiem veselības aprūpes nozarē jālieto sejas un acu aizsarglīdzekļi?
(Iespējamās 3 pareizas atbildes)

- A. Ja ir iespējama asiņu vai citu potenciāli infekciozu materiālu uzšļākšanās uz acu gļotāda
- B. Ja ir iespējama asiņu vai citu potenciāli infekciozu materiālu uzšļākšanās uz ne bojātas ādas
- C. Kirurģisku procedūru laikā
- D. Sejas un acu aizsardzības līdzekļi nav jālieto
- E. Fizioterapijas un ergoterapijas laikā
- F. Fizikālo procedūru laikā

24. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju?
(Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, drīkst
- B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
- C. Nē, nedrīkst

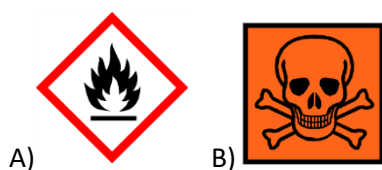
25. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Valsts darba inspekcija
- B. Arodslimības ārstu komisija
- C. Labklājības ministrija
- D. Darba devējs ar arodārstu

26. Kuri Ministru kabineta noteikumi nosaka Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. MK Nr.660
- B. MK Nr.61
- C. MK Nr.325

27. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

28. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
- B. Nedzēst ar eļļu
- C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
- D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

29. Kuri no minētajiem gadījumiem attiecas uz obligāti vakcinējamiem darbiniekiem pret B hepatītu? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Rehabilitācijas iestādes fizioterapeits
- B. Rehabilitācijas iestādes audiologopēds
- C. Rehabilitācijas iestādes apkopējs un velas mazgātavas darbinieks
- D. Ārstniecības personas, kuras sniedz neatliekamo medicīniskās palīdzību

30. Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti ātrās palīdzība brigādēs nodarbinātajiem? (Iespējama 4 pareizās atbildes)

- A. Ergonomiski ērti apavi ar neslīdošu zoli, kas piemēroti darbam telpām un / vai apavu pārvalki (bahilas)
- B. Pirkstu aizsargi (uzpirksteņi)
- C. Laika apstākļiem piemērots darba apģērbs ar atstarojošiem elementiem
- D. Elpceļu aizsardzības līdzekļi (maskas operācijas blokiem).
- E. Vienreizējās lietošanas cimdi
- F. Visas atbildes ir pareizas
- G. Neviena atbilde nav pareiza

ATBILDES			
1	D	16	B, D
2	A, C, D, F	17	A
3	A	18	B
4	B	19	A
5	B, C, F	20	D
6	A	21	A-2, B-4, C-1, D-3
7	C	22	1-E, 2-C, 3-D, 4-A, 5-B
8	A, B	23	A, B, C
9	A, C	24	C
10	A	25	B
11	E	26	C
12	A, B, C	27	A
13	C	28	A
14	D	29	C, D
15	D	30	A, C, D, E

SLIMNĪCU DARBĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU

TESTS III

- Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt saspīlētas attiecības ar kolēģiem vai darba devēju, psiholoģisku vai fizisku izolāciju darba vidē?**
(Iespējamās 5 pareizās atbildes)
 - Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
 - Kolektīvi pasākumi, sapulces
 - Darba vietas izkārtojuma uzlabošana un kārtības uzturēšana (t. sk. vadu un kabeļu pārdomāta novietošana, iekārtu, pacientu pārvadāšanas ratiņu u. tml. novietošana tam speciāli paredzētās un apzīmētās vietās)
 - Problēmu izrunāšana, atbalsta sniegšana
 - Darbinieku iesaistīšana dažādu pasākumu ieviešanā, komunikācijas uzlabošana
 - Ergonomisks darba vietas iekārtojums - optimāls priekšmetu aizsniegšanas attālums, atbilstošs darba virsmas augstums
 - Apmācības, atbalsta programmas stresa vadībai, vardarbības apzināšanai, novēršanai
- Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti sociālās aprūpes iestādes sociālajai aprūpētajai?** (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
 - Ergonomiski ērti apavi ar neslīdošu zoli, kas piemēroti darbam telpām
 - Ausu ieliktni
 - Vienreizējas lietošanas cimdi
 - Piemērots darba apģērbs (piemēram, virsvalks vai jaka un bikses)
 - Dielektriskie cimdi
- Kādam jābūt saskares biežumam, lai attiecinātu vakcināciju kā obligāto prasību darbiniekiem, kuri pildot darba pienākumus nonāk saskarē ar pacientu bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu? ?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi mēnesī
 - Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi nedēļā
 - Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi gadā
- Kādiem no minētajiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces?**
(Iespējamās 2 pareizās atbildes)
 - Toksoplazma
 - Vīrusi (HBV, HCV, HIV)
 - Citomegalovīruss
 - Tuberkuloze
 - Gripa
- Vai strādājot ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs, pacientu pārvietošana un pārceļšana var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - Jā, var kalpot
 - Nē, nevar kalpot

6. Savieno ķīmisko vielu piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Spēcīgs oksidētājs (3)	1.
B. Kodīgs (1)	2.
C. Toksisks (4)	3.
D. Viegli uzliesmojošs (2)	4.

7. Vai darbiniekiem, kuri ir obligāti vakcinējami pret B hepatītu, ir tiesības uz laboratorisko pārbaudi pārnestas vai esošas B hepatīta infekcijas noteikšanai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, ir
- B. Nē, nav

8. Kurš no minētajiem darba aprīkojumiem tiek pielietots veselības aprūpes nozarē? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- 1.
- 2.
- 3.

9. Kādam jābūt veselības pārbaucējam, ja mērījuma rezultāti ir Formaldehīds, mg/m³ - 0,38 (AER - 0,5 mg/m³; ekspozīcijas indekss - 0,76)? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Vienu reizi divos gados
- B. Katru gadu
- C. Vienu reizi trijos gados

10. Vai veselības aprūpes iestāžu nodarbinātajiem pastāv vardarbības uzbrukumu risks? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Jā, pastāv
 - B. Nē, nepastāv
11. Kas ir atbildīgs par ugunsdrošības prasību ievērošanu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Darba devējs
 - B. Ārpakalpojuma sniedzējs
12. Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot pirmsoperāciju un pēcoperāciju telpās? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. 500 lx
 - B. 1000 lx
13. Cik ilgi jāglabā optiskā starojuma mērījuma rezultātus? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Vismaz 3 gadus
 - B. Vismaz 5 gadus
 - C. Vismaz 45 gadus
14. Ja ir radušās aizdomas, ka personai varētu būt arodslimība, ko nozīmē arodslimību izmeklēšana? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Personas izmeklēšana un diagnozes noteikšana
 - B. Personas izmeklēšana, darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana, diagnozes noteikšana, kā arī veselības un darbaspēju ekspertīze
 - C. Personas izmeklēšana, darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana, diagnozes noteikšana
 - D. Personas izmeklēšana, diagnozes noteikšana, veselības un darbaspēju ekspertīze
15. Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareizā atbilde)
- A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
16. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Reizi divos gados
 - B. Reizi desmit gados
17. Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)

- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
- B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
- D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
- F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedaļās

19. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 2 gados
- B. Ne retāk kā reizi gadā
- C. Ne retāk kā reizi 3 gados

20. Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jauno darba aprikojumu
- B. Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
- C. Par konkrētu darba vides riska faktoru
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

21. Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
- B. Ar apdrošināšanas kompāniju
- C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
- D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
- E. Ar Valsts darba inspekciju

22. Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 0,1–0,4 m/s
- B. 0,05–0,15 m/s
- C. 0,2–0,5 m/s

23. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. telpas gaisa temperatūra
- B. gaisa relatīvais mitrums
- C. gaisa kustības ātrums
- D. pareizas visas atbildes

24. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu
- B. Atvēsināt apdegumu vietu, lejot aukstu ūdeni
- C. Uzlikt plāksteri
- D. Pārplēst apdeguma pūsli

25. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;
- B. piekļūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

26. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrašu

Drošības zīme

- 1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____
- 2. Rīkojuma zīme ____
- 3. Brīdinājuma zīme ____
- 4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un glābšanas papildzīmes ____

Signālkraša

- A) Dzeltēna
- B) Sarkana
- C) Zaļa
- D) Zila

27. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

28. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem sociālās aprūpes iestādē ar garīgā rakstura traucējumiem? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Darbs paaugstinātā temperatūrā
- D. Darbs pazeminātā temperatūrā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

29. Kāda informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībā
- B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
- C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot pie instrumentu sterilizācijas, autoklāva? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Ausu ieliktņi
- B. Aizsargcimdi pret karstumu
- C. Sejas aizsegi
- D. Pirkstu aizsargi
- E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
- F. Apavi ar neslīdošu zoli

ATBILDES (III)

1. **Ar kuru no minētajiem risku samazināšanas pasākumiem, var novērst vai mazināt saspīlētas attiecības ar kolēģiem vai darba devēju, psiholoģisku vai fizisku izolāciju darba vidē?**
(Iespējamās 5 pareizās atbildes)
 - A. Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
 - B. Kolektīvi pasākumi, sapulces
 - C. Darba vietas izkārtojuma uzlabošana un kārtības uzturēšana (t. sk. vadu un kabeļu pārdomāta novietošana, iekārtu, pacientu pārvadāšanas ratiņu u. tml. novietošana tam speciāli paredzētās un apzīmētās vietās)
 - D. Problēmu izrunāšana, atbalsta sniegšana
 - E. Darbinieku iesaistīšana dažādu pasākumu ieviešanā, komunikācijas uzlabošana
 - F. Ergonomisks darba vietas iekārtojums - optimāls priekšmetu aizsniegšanas attālums, atbilstošs darba virsmas augstums
 - G. Apmācības, atbalsta programmas stresa vadībai, vardarbības apzināšanai, novēršanai
2. **Kuri no minētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ir piemēroti sociālās aprūpes iestādes sociālajai aprūpētajai?** (Iespējamās 3 pareizās atbildes)
 - A. Ergonomiski ērti apavi ar neslidošu zoli, kas piemēroti darbam telpām
 - B. Ausu ieliktņi
 - C. Vienreizējas lietošanas cimdi
 - D. Piemērots darba apģērbs (piemēram, virsvalks vai jaka un bikses)
 - E. Dielektriskie cimdi
3. **Kādam jābūt saskares biežumam, lai attiecinātu vakcināciju kā obligāto prasību darbiniekiem, kuri pildot darba pienākumus nonāk saskarē ar pacientu bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu? ?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi mēnesī
 - B. Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi nedēļā
 - C. Tiešā saskarē ar pacientiem bioloģiskajiem materiāliem, kas var saturēt B hepatīta vīrusu vismaz reizi gadā
4. **Kādiem no minētajiem bioloģiskajiem riska faktoriem ir aizliegts pakļaut grūtnieces?**
(Iespējamās 2 pareizās atbildes)
 - A. Toksoplazma
 - B. Vīrusi (HBV, HCV, HIV)
 - C. Citomegalovīruss
 - D. Tuberkuloze
 - E. Gripas
5. **Vai strādājot ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs, pacientu pārvietošana un pārceļšana var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru?** (Iespējama 1 pareizā atbilde)
 - A. Jā, var kalpot
 - B. Nē, nevar kalpot

6. Savieno ķīmisko vielu piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Spēcīgs oksidētājs (3)	1.
B. Kodīgs (1)	2.
C. Toksisks (4)	3.
D. Viegli uzliesmojošs (2)	4.

7. Vai darbiniekiem, kuri ir obligāti vakcinējami pret B hepatītu, ir tiesības uz laboratorisko pārbaudi pārnestas vai esošas B hepatīta infekcijas noteikšanai? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jā, ir
- B. Nē, nav

8. Kurš no minētajiem darba aprīkojumiem tiek pielietots veselības aprūpes nozarē? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- 1.
- 2.
- 3.

9. Kādam jābūt veselības pārbažu biežumam, ja mērījuma rezultāti ir Formaldehīds, mg/m³ - 0,38 (AER - 0,5 mg/m³; ekspozīcijas indekss - 0,76? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Vienu reizi divos gados
- B. Katru gadu
- C. Vienu reizi trijos gados

10. **Vai veselības aprūpes iestāžu nodarbinātajiem pastāv vardarbības uzbrukumu risks?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Jā, pastāv
 - B. Nē, nepastāv
11. **Kas ir atbildīgs par ugunsdrošības prasību ievērošanu?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Darba devējs
 - B. Ārpakalpojuma sniedzējs
12. **Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot pirmsoperāciju un pēcoperāciju telpās?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. 500 lx
 - B. 1000 lx
13. **Cik ilgi jāglabā optiskā starojuma mērījuma rezultātus?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Vismaz 3 gadus
 - B. Vismaz 5 gadus
 - C. Vismaz 45 gadus
14. **Ja ir radušās aizdomas, ka personai varētu būt arodslimība, ko nozīmē arodslimību izmeklēšana?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Personas izmeklēšana un diagnozes noteikšana
 - B. Personas izmeklēšana, darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana, diagnozes noteikšana, kā arī veselības un darbspēju ekspertīze
 - C. Personas izmeklēšana, darba vietas higiēniskā raksturojuma sastādīšana, diagnozes noteikšana
 - D. Personas izmeklēšana, diagnozes noteikšana, veselības un darbspēju ekspertīze
15. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** *(Iespējama 1 pareizā atbilde)*
- A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
16. **Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Reizi divos gados
 - B. Reizi desmit gados
17. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
- A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)

- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
- B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
- D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
- F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedaļās

19. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Ne retāk kā reizi 2 gados
- B. Ne retāk kā reizi gadā
- C. Ne retāk kā reizi 3 gados

20. Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Jauno darba aprīkojumu
- B. Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
- C. Par konkrētu darba vides riska faktoru
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

21. Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (Iespējamās 3 pareizās atbildes)

- A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
- B. Ar apdrošināšanas kompāniju
- C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
- D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
- E. Ar Valsts darba inspekciju

22. Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. 0,1–0,4 m/s
- B. 0,05–0,15 m/s
- C. 0,2–0,5 m/s

23. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. telpas gaisa temperatūra
- B. gaisa relatīvais mitrums
- C. gaisa kustības ātrums
- D. pareizas visas atbildes

24. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu
- B. Atvēsināt apdegumu vietu, ļaujot aukstu ūdeni
- C. Uzlikt plāksteri
- D. Pārplēst apdeguma pūsli

25. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;
- B. piekļūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

26. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrāsu

Drošības zīme

Signālkrāsa

1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes __B__	A) Dzeltēna
2. Rīkojuma zīme __D__	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme __A__	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un glābšanas papildzīme zīmes __C__	D) Zila

27. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

28. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem sociālās aprūpes iestādē ar garīgā rakstura traucējumiem? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Darbs paaugstinātā temperatūrā
- D. Darbs pazeminātā temperatūrā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

29. Kādai informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareizā atbilde)

- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībām
- B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
- C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot pie instrumentu sterilizācijas, autoklāva? (Iespējamās 2 pareizās atbildes)

- A. Ausu ieliktņi
- B. Aizsargcimdi pret karstumu
- C. Sejas aizsegi
- D. Pirkstu aizsargi
- E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
- F. Apavi ar neslidošu zoli

ATBILDES			
1	A, B, D, E, G	16	B
2	A, C, D	17	D
3	A	18	C, D, F
4	A, C	19	B
5	A	20	D
6	A-3, B-1, C-4, D-2	21	A, C, D
7	A	22	A
8	1, 2	23	D
9	A	24	B
10	A	25	D
11	A	26	1-B, 2-D, 3-A, 4-C
12	B	27	D
13	A	28	C, D
14	B	29	D
15	E	30	B, F